ИНСОНГА НАФ КЕЛТИРИШ - ОЛИЙ БАХТ

O'ZBEKISTON KASABA UYUSHMALARI FEDERATSIYASI
FEDERATION OF TRADE UNIONS OF UZBEKISTAN

ИШОНЧ

Ўзбекистон касаба уюшмалари федерацияси газетаси

ГАЗЕТА 1991 ЙИЛ 21 МАРТДАН ЧИҚА БОШЛАГАН

СЕШАНБА, ПАЙШАНБА ВА ШАНБА КУНЛАРИ ЧИҚАДИ

3 ноябрь, сешанба 1998 йил №127(628)

Ушбу сонда:

2
ШИКОЯТ ТЕКШИРИЛДИ, АДОЛАТ ЎРНАТИЛДИ

3
НОЁБ ТОПИЛМАЛАР— ХАЛҚ МУЛКИ

4
ЗАМОНГА ХОС, ДАВРГА МОС БЎЛСИН

ЎЗБЕКИСТОН - ҚОЗОҒИСТОН:

АБАДИЙ ДЎСТЛИК ВА ҲАМКОРЛИК ЙЎЛИДАН

Хабар берилганидек, Қозоғистон Республикаси Президенти Нурсултон Назарбоев 30-31 октябр кунлари расмий ташриф билан мамлакатимизда бўлди. Таъкидлаш жоизки, бу Қозоғистон раҳбарининг мамлакатимизга илк расмий ташрифи эди.

31 октябр - ташрифнинг иккинчи куни Дўрмон қароргоҳининг мажлислар залида икки мамлакат расмий делегацияларининг кенгайтирилган таркибдаги музокаралари билан бошланди. Турли соҳалардаги ўзаро алоқалар кўламини кенгайтириш, хусусан, савдо-иқтисодий муносабатларни янада ривожлантириш билан боғлиқ масалалар музокараларнинг асосий мавзуси бўлди. Иқтисодий алоқалар, хусусан, ўзаро товар айирбошлаш механизмларини такомиллаштириш, жумладан, ҳисоб-китоблар ўз вақтида тўланиши сингари масалаларга ҳам алоҳида эътибор қаратилди. Эътиборга молик жиҳат - Ўзбекистон билан ўзаро савдо алоқаларининг ҳажми жиҳатидан МДҲ мамлакатлари орасида Қозоғистон олдинги ўринлардан бирини эгаллайди.

Музокаралар сўнггида қўшма ҳужжатларни имзолаш маросими бўлди. Унда Президентлар Ўзбекистон Республикаси ва Қозоғистон Республикаси ўртасидаги Абадий дўстлик тўғрисидаги Шартномага имзо чекдилар. Икки давлат раҳбарлари яна бир муҳим ҳужжат - Ўзбекистон Республикаси ва Қозоғистон Республикаси ўртасида 1998-2005 йилларда иқтисодий ҳамкорликни чуқурлаштириш тўғрисидаги Шартномани ҳам имзоладилар.

Маросим ниҳоясига етгач, мамлакатимиз раҳбари Ислом Каримов Ўзбекистон ва Қозоғистон ўртасидаги дўстона ва ўзаро манфаатли ҳамкорликни ривожлантиришга ҳамда ўзбек ва қозоқ халқларининг анъанавий қардошлик ришталарини мустаҳкамлашга қўшган катта ҳиссаси учун Нурсултон Назарбоев Ватанимизнинг юксак мукофоти - «Буюк хизматлари учун» ордени билан мукофатланганини маълум қилди. Ислом Каримов Қозоғистон Президентига мукофотни тантанали равишда топширди. Қозоғистон Президенти Марказий Осиё мамлакатлари орасида илк бор Ўзбекистонда мана шундай юксак шарафга лойиқ топилганидан беҳад қувонганини айтиб, бунинг учун давлатимиз раҳбарига ва халқимизга мамнуният изҳор этди.

Шундан сўнг Президентларнинг маҳаллий ва хорижий оммавий ахборот воситалари вакиллари билан учрашуви бошланди. Президент Ислом Каримов мазкур расмий ташриф давомидаги музокара ва фикр алмашувлар асносида муҳокама этилган сиёсий, иқтисодий ва бошқа масалаларда томонларнинг қарашлари бир хил экани аён бўлганини айтди.

- Биз Қозоғистон билан икки томонлама ва шунингдек, Марказий Осиё иқтисодий алоқалари доирасида минтақавий манфаат касб этадиган муаммоларни ҳал этишда ўзаро ҳамкорликни янада чуқурлаштиришга келишиб олдик,- деди мамлакатимиз раҳбари.

Ислом Каримов халқаро доирадаги кўпгина муаммолар, жумладан, Ҳамдўстликни ривожлантириш истиқболлари билан боғлиқ масалалар юзасидан ҳам ўзаро фикр алмашилганини маълум қилиб, МДҲни жиддий ислоҳ қилиш лозимлиги, унинг фаолияти эса асосан аъзо мамлакатларнинг иқтисодий ҳамкорлигини кенгайтиришга қаратилмоғи кераклигини айтди. Шунингдек, Афғонистондаги мураккаб вазият, Тожикистонда тинчлик ўрнатиш жараёнлари юзасидан ҳам томонларнинг нуқтаи назари бир хил экани таъкидлаб ўтилди.

Ўрни келганда шуни алоҳида эътироф этиш керакки, имзоланган Абадий дўстлик ҳақидаги Шартнома янги юз йилликда ҳам мамлакатларимизаро икки томонлама ва кўп томонлама алоқаларни кенгайтириш учун мустаҳкам замин сифатида хизмат қилади. Президентлар имзолаган иккинчи муҳим ҳужжат ҳақида ҳам шуни айтиш мумкин. Булардан ташқари, икки мамлакат ҳукуматлари ўртасида божхона соҳасида ҳамкорлик тўғрисидаги Битим ва ташриф асносида имзоланган бошқа муҳим ҳужжатлар ҳам икки томонлама муносабатларнинг шартномавий-ҳуқуқий заминини янада бойитди.

Матбуот анжуманида Қозоғистон Президенти ҳам ўз ташрифи ишонч ва томонларнинг бир-бирини ўзаро чуқур ва тўғри тушуниш руҳида ўтганини алоҳида таъкидлади.

- Мамлакатларимиз мустақилликни қўлга киритганига атиги етти йил бўлди, - деди жумладан, Н.Назарбоев. - Бу муддат тарих олдида мисли бир сония. Лекин шу қисқа давр ичида халқларимиз илгари ҳеч қачон гувоҳ бўлмаган ўзгаришлар, янгиланишларни қўлга киритдики, ортда қолган етти йил ана шулар билан ғоят қимматли ва қадрлидир. Н.Назарбоев Қозоғистон ва унинг халқи абадий дўстлик, қардошлик ва биродарлик тамойилларига ҳамиша содиқ қолишини айтиб, ички ишларда ҳам, халқаро майдонда ҳам дўст мамлакатлар ҳар доим бир-бирини қўллаб-қувватлашини, бу эса ҳар икки мамлакатнинг туб манфаатларига хизмат қилишини айтди.

Президентларнинг журналистлар билан учрашуви савол-жавобларга бой бўлди.

Ислом Каримов, жумладан, «Озодлик» радиоси мухбирининг Марказий Осиё мамлакатлари ҳамкорлигининг бугуни ва истиқболига оид саволига жавоб берар экан, Марказий Осиёда ер усти ва ер ости бойликлари мўллиги, буни яхши билган айрим ғаюр кучлар мазкур минтақада ўз манфаатларидан келиб чиқиб, стратегик мақсадларини амалга ошириш ниятидан бутунлай воз кечиш жараёни секинлик билан бораётганини таъкидлади.

- Очиқ айтиш керакки, - деди Президентимиз, - империяпараст кучларнинг Марказий Осиё давлатларига нисбатан 7-8 йил олдинги эскичасига қараш кайфиятлари ҳали тўла барҳам топмаган. Ўз-ўзидан аёнки, бундай қарашлар мавжуд экан, ўртада муаммолар, тушунмовчиликлар келиб чиқиши тайин. Биз мустақил мамлакат сифатида ҳамма давлатлар билан тенг муносабатда бўлиш тарафдоримиз. Бизга нисбатан муносабатда ҳам фақат ана шундай қараш бўлиши лозимлигини талаб қиламиз. Мен илгари ҳам айтганман, ҳозир буни яна такрорлайман: ортимиздаги кўприклар аллақачон бузиб ташланган - ортга қайтиш йўқ. Биз мустақиллик ва тараққиёт йўлидан дадил қадам ташлайверамиз. Лекин шуни ҳам айтишим керак: кейинги пайтларда айрим сиёсатчиларда эски қолиплар асосида яшашга қайтиш кайфияти кучаймоқда - буни кимдир сезаяпти, кимдир сезмаяпти. Биз бундай қарашларга ўз вақтида зарба беришимиз керак. Шу каби ва халқаро майдондаги бошқа масалаларда Ўзбекистон ва Қозоғистон ўзаро ҳамжиҳатликда, бир ёқадан бош чиқариб сиёсат юргизар экан, Марказий Осиёда тинчлик ва барқарорлик мустаҳкам туради.

Матбуот анжуманида Президентларга коммуникация лойиҳалари, айниқса, ТРАСЕКА лойиҳасининг амалга оширилиши жараёнига ҳам тўхтаб ўтилди. Маълумки, ушбу лойиҳада ҳар икки давлат ҳам иштирок этмоқда.

- Коммуникация масаласини тўла ҳал этиш ва шу тариқа жаҳон бозорига чиқиш Ўзбекистон учун жуда муҳим аҳамиятга эга бўлган масалалардан биридир, - деди жумладан, Ислом Каримов. - Янги-янги коммуникация йўналишларига чиқиш - стратегик мақсадларимиз сирасига киради. Эртанги кунимиз, иқтисодий мустақилликни таъминлаш кўп жиҳатдан шунга боғлиқ. Яқин вақтларгача бизда фақат ягона коммуникация - жаҳон бозорига шимол орқали чиқиш йўлигина бор эди. Бугун фахр билан айтсак арзийдики, биз жаҳон бозорига йўл топдик ва топаяпмиз. Ана шу коммуникациялардан бири, шубҳасиз, ТРАСЕКАдир. Икки йилдан бери бу лойиҳани амалга ошираяпмиз. У орқали юк ташиш ҳажми йилдан- йилга ошиб бормоқда. Бу лойиҳа Марказий Осиё бозорига қизиқаётган кўпгина мамлакатлар, шунингдек, Европа Иттифоқи томонидан қўллаб-қувватланмоқда. ТРАСЕКА йўли Хитой ва Жанубий- Шарқий Осиё билан боғланганидан сўнг бу лойиҳа мутлақо янги куч ва янги мазмун касб этади. Биз буни «Шанхай-Париж йўли» деб атаймиз. Ана шунда Европа мамлакатлари Хитой ва Жанубий-Шарқий Осиё мамлакатлари бозорига анча қулай ва нисбатан қисқа йўл билан чиқиш имконига эга бўлади. Ва, аксинча, Хитой ҳамда Жанубий-Шарқий Осиёдан биз, яъни Марказий Осиё, кейин Каспий, сўнгра Кавказ орқали Европа бозорига йўл очилади. Мазкур йўлда автомобил транспорти ҳозир ҳам қатнаб турибди. Бу борада фақат темир йўл билан боғлиқ муаммоларни ҳал этиш қолган, холос.

Матбуот анжуманида Президентлар журналистларни қизиқтирган барча саволларга батафсил жавоб қайтардилар.

Қозоғистон Республикаси Президенти Н.Назарбоев ўз юртига жўнаб кетиш олдидан Тошкент аэропортида журналистларга қисқача интервью берди.

- Мен ўз халқим ва қардош ўзбек халқини Ўзбекистон Президенти Ислом Каримов билан бирга имзоланган Абадий дўстлик тўғрисидаги Шартнома билан чин қалбимдан қутлайман, - деди Н.Назарбоев. - Бу нафақат бугунги кун, балки эртанги авлодларимизнинг қон-қардошлик анъаналарини давом эттириб яшамоғини асослайди. Ўзбекистон ва Қозоғистон давлатларининг Истиқлолга эришганига 7 йил тўлди. Бизни дунё таниди ва қадрлайдиган бўлди. Биз янги, мустақил иқтисодиёт ва сиёсатни шакллантирдик. Албатта, ўтиш даври осон кечаётгани йўқ. Аммо, Истиқлол халқларимизнинг эгаменлигини ўзига қайтарди. Ота- боболаримизнинг азалий орзулари ушалди.

Фурсатдан фойдаланиб, мен ўз бовурларим - ўзбек халқига энг эзгу ниятларимни, бахт-саодат ва фаровонлик тилайман. Қозоғистон халқини қандай суйсам, ўзбек халқини ҳам шундай суяман. Икки элнинг бирлигига, дўстлигига умрим борича хизмат қиламан, деб айтгим келади.

Тошкент аэропортида Қозоғистон Республикаси Президентини давлатимиз раҳбари Ислом Каримов кузатиб қолди.

Шундан сўнг мамлакатимиз Президенти Ислом Каримов журналистлар билан мулоқотда бўлди.

- Ўзбекистоннинг ҳам, Қозоғистоннинг ҳам мустақил давлат сифатида мана шундай учрашувлар ўтказиб туришида катта маъно бор, - деди мамлакатимиз раҳбари журналистлар саволига жавоб берар экан. - Собиқ иттифоқ даврида ҳам бундай учрашувлар кўп ва хўп бўлар, дўстлик ҳақида ҳар хил баландпарвоз гап-сўзлар айтилар эди. Бугунги учрашувларимиз тамоман янги тизимда, янги шароитда, янги вазиятда кечгани ва унда кўрилган масалаларнинг нечоғлик муҳимлиги билан ўтганларидан кескин фарқ қилади. Биз ўзаро алоқаларимизга жиддий кўз билан қарамоғимиз керак. Ўзаро фикрлашувларимиз, давлатларимиз олдида турган масалаларнинг илдизларига чуқурроқ етиб боришга ҳаракат қилганимизнинг боиси ҳам шундадир.

Мамлакатларимиз мустақилликнинг еттинчи йилини ортда қолдирди. Айни пайтда мустақиллигимизни ва халқларимизнинг ўзаро тотувлигини кўролмайдиган кучлар ҳам йўқ эмас. Улар қандай бўлмасин, икки халқ орасига нифоқ солишга ҳаракат қилади.

Маълумки, Марказий Осиёда 55 миллионга яқин аҳоли истиқомат қилади. Унинг 24 миллиондан кўпроғи Ўзбекистонда яшаса, Қозоғистондаги нуфус 15,5 миллион кишини ташкил этади. Қолган уч мамлакат ҳиссасига қарийб 15 миллион киши тўғри келади. Шунинг ўзидан ҳам кўриниб турибдики, бу икки давлат салоҳияти, имкониятлари, куч-қудрати Марказий Осиёда ҳар қандай муаммони ечишда катта аҳамият касб этади. Шу боис давлатларимиз мавжуд муаммоларни ечишда бир ёқадан бош чиқарса, ўйлайманки, ҳаммаси яхши бўлади.

Президент Ислом Каримов минтақа хавфсизлиги тўғрисида ҳам тўхталиб, жумладан, бундай деди:

- Биз қўшниларимиз билан аҳил бўлишимиз, ўзаро ҳамжиҳатликда сиёсат юргизишимиз лозим. Буни айниқса, ёшларимиз яхшилаб англаб олмоғи зарур. Биз нафақат юртимизда, балки бутун минтақамизда ҳам барқарорликка эришмоқчи бўлсак, яна бир бор айтаман, қўшниларимиз билан тинч-тотув бўлмоғимиз керак. Мисол учун, жанубдан бизга бўлаётган таҳдидларга ўзаро ҳамкор бўлиб, биргаликда қарши турмоғимиз даркор. Ўзбекистон ва Қозоғистондек давлатларнинг Марказий Осиёдаги, қолаверса, дунё ҳамжамиятидаги салоҳиятини ҳисобга олсак, биз ўз барқарорлигимизни ҳам, минтақамиз хавфсизлигини ҳам таъминлашга кучимиз етади.

Давлатимиз раҳбари ўзбек ва қозоқ халқларининг тотувлигига раҳна солишга уринаётган айрим сиёсий кучлар борасида тўхталар экан, бунга мисол тариқасида Россиядаги айрим матбуот воситаларининг Тошкент ва Остона ўртасидаги муносабатларда қандайдир совуқлик ҳолати кузатилаётир, деган мазмунда уйдирма гаплар тўқиб чиқарганини айтди.

- Бундай уйдирмалар халқларимиз иноқлигига путур етказишни исташдан бошқа нарса эмас, - деди суҳбат пировардида Ислом Каримов. - Қўшни Оллоҳ томонидан берилади. У билан тинч ва тотув яшаш керак. Қўшнилар ўртасида ҳамиша ўзаро ҳурмат бўлмоғи лозим.

Ўйлайманки, бизнинг учрашувларимиз ҳам ана шу каби эзгу мақсадларга хизмат қилади.

Шундай қилиб, Қозоғистон Президенти Н.Назарбоевнинг Ўзбекистонга илк расмий ташрифи ниҳоясига етди. Ташриф, томонлар мамнуният билан таъкидлаганларидек, жуда самарали бўлди.

Шуҳрат УМИРОВ,
Аброр ҚИЛИЧЕВ,
ЎзА махсус мухбирлари.

Жарқўрғон пахтакорлари зафари

Жарқўрғон тумани пахтакорлари пахта топшириш режасини бажарди. Қабул пунктларига 33 минг 800 тоннадан кўпроқ сифатли хомашё топширилди. Ўртача ҳосилдорлик 31 центнерга етди. Бу муваффақиятга «Сурхон», «Украина», «Оқтепа», Н.Боймуродов ва А.Навоий номли ширкат ва жамоа хўжаликлари муносиб улуш қўшди.

Ҳали далаларда ҳосил мўл. Жарқўрғонликлар яна 1 минг 200 тонна пахта топшириш учун астойдил меҳнат қилмоқдалар.

Чори ТЎХТАЕВ,
ЎзА мухбири.

Газ бир меъёрда берилади

Фарғона тумани марказида «Водил-2» газ тақсимлаш станцияси ишга туширилди. Шу туфайли туман аҳолисини қишли-қировли кунларда газ билан мунтазам таъминлаш имконияти яратилди. Янги иншоот туман маркази, Новкент - Шоҳимардонобод, Хонқиз қишлоғи «Чимён» сиҳатгоҳлари оралиғидаги газ тармоқларини бир-бирига улади.

Р. КАМОЛОВ,
ЎзА мухбири.

«Обуна-99»

БИЗ—«ИШОНЧ» МУХЛИСИМИЗ

Бугунги кунда бу ўзига хос шиорга, агар таъбир жоиз бўлса, муштарийларнинг ўз газеталарига бўлган эътиқод ва садоқатларининг ифодасига айланиб қолди. Жойларда 1999 йил учун обуна қизғин бормоқда. Хусусан, бизни Қашқадарё вилояти ва Тошкент шаҳридан олинган маълумотлар хушнуд этди. Воҳа касаба уюшмаларининг жонбозлиги туфайли бу ерда «Ишонч» мухлислари кун сайин кўпаймоқда. Шунингдек, Андижон, Наманган ва Тошкент вилоятида ҳам муз жойидан силжиган кўринади.

Обуна аслида дунёқарашимиз ва атроф-теваракда юз бераётган воқеа-ҳодисаларга муносабатимизни синовдан ўтказувчи омиллардан бири ҳисобланади. Шу маънода Ўзбекистон қурилиш ва қурилиш ашёлари саноати ходимлари касаба уюшмаси пешқадамликни қўлга олишга астойдил интилаётгани маълум бўлмоқда. Тармоқ бўйича шу кунгача жами 400 га яқин обуна қилинган.

Биз - «Ишонч» мухлисимиз. Истаймизки, ана шундай муштарийларимиз сони янада кўпайсин.

Нашр кўрсаткичимиз:
* Ташкилотлар учун
«Ишонч» газетаси - 134,
«Ишонч-Доверие» - 136,
* Якка шахслар учун
«Ишонч» - 133,
«Ишонч-Доверие» - 135.

Ижтимоий соҳа ходимларининг муҳим вазифаси

Вазирлар Маҳкамаси ижтимоий мажмуининг Ўзбекистон Президенти Ислом Каримовнинг тўй-ҳашамлар, оилавий тантаналар, маъракa ва маросимларни ўтказишда шуҳратпарастлик, дабдабабозлик, исрофгарчиликнинг олдини олишга доир Фармонининг ижросига бағишланган мажлиси бўлиб ўтди. Унда Қорақалпоғистон Республикаси Вазирлар Кенгаши Раисининг, вилоятлар ва Тошкент шаҳар ҳокимларининг ижтимоий ҳамда хотин-қизлар масалалари бўйича ўринбосарлари, вазирликлар, ҳуқуқни муҳофаза қилиш идоралари, жамоат ташкилотлари вакиллари қатнашди.

Мажлисни Бош вазир ўринбосари Ҳ.Кароматов бошқарди.

Бош вазир ўринбосари, республика хотин-қизлар қўмитаси раиси Д.Ғуломова, Ўзбекистон мусулмонлари идораси раиси, муфтий А.Баҳромов, республика «Маҳалла» жамғармаси раиси Ш.Жалилов ва бошқалар мажлисда сўзга чиқиб, Президентимизнинг ушбу Фармони жуда катта ижтимоий-сиёсий аҳамиятга молик ҳужжат эканини таъкидладилар. Унда кўрсатилган иллатлар кўп жиҳатдан ижтимоий соҳа ходимларининг бепарволиги, аҳоли ўртасида изчил иш олиб бормаганлиги, серҳашам ва салбий тус олаётган маросимларнинг мамлакат осойишталигига етказиши мумкин бўлган зиёнга вақтида тегишли баҳо бера олмаганликлари натижаси экани қайд этилди.

Фармонда белгиланган вазифаларни бажаришда кампаниябозликка йўл қўйиб бўлмаслиги, бу борадаги ишлар барча маънавий-маърифий идора ва ташкилотлар фаолиятининг доимий ва устувор йўналишларидан бири бўлиб қолиши зарурлиги алоҳида таъкидланди. Халқ урф-одатларига беписандлик билан қараётган мансабдор шахсларга нисбатан жамоатчилик таъсирини кучайтириш лозим. Ҳар бир шаҳар ва туманнинг ўзига хослигидан келиб чиққан ҳолда, тўй ва маросимларни ўтказишнинг мақбул тартиб-қоидаларини ишлаб чиқишга жиддий эътибор бермоқ даркор. Бунда оммавий ахборот воситаларининг ўрни бекиёсдир.

Мажлисда Президентнинг Давлат маслаҳатчилари Н.Жўраев, А.Мансуров иштирок этди.

/ЎзА/

Шу куннинг долзарб мавзулари

«Ишонч» бонг уради

АЁЛЛАР ДАЛАДА, ЭРКАКЛАР ПАНАДА

Қуйи Чирчиқ туманида уч-тўрт йилдирки пахтачилик орқага кетди. Йиллик режа сурункасига бажарилмаётганлиги сабабли хўжаликлар иқтисодий жиҳатдан қийин аҳволда қолдилар. Раҳбару мутахассислар билан фикрлашсангиз улар ерларнинг мелиоратив ҳолати ёмонлиги, сизот сувларининг кўтарилганлиги, минерал ўғит меъёридан анча кам олинганлигини баҳона қилишади. Асл миришкорлар, фермерлар эса изланиш, омилкорлик, ташаббускорлик йўқлиги қимматга тушмоқда дейишяпти.

Туман бўйича бу йил давлатга 36.800 тонна пахта топшириш режалаштирилган. Бахтга қарши йиғим-терим ишлари қониқарсиз ташкил этилган. Масалан, биринчи ноябр куни йиллик режанинг бор-йўғи 0,43 фоизи миқдорида хом-ашё топширилган холос. Ялпи ҳосил салмоғи 60 фоизга тўғри келади.

Масалага ойдинлик киритиш, теримчилар, ҳашарчилар кайфияти, уларга яратилаётган шарт-шароитлар билан яқиндан танишиш мақсадида туман касаба уюшмалари агросаноат мажмуи ходимлари қўмитаси раиси Собиржон Султонбеков билан далаларни айланамиз. Бир нарса бизни таажжубга солди: пахтазорларда одам сийрак, терим агрегатлари кўзга ташланмасди. Муҳим ишда ялпи сафарбарлик таъминланмаганлиги яққол сезилиб турарди.

«Ҳамза» номли жамоа хўжалиги санацияга тушган. Аҳволни ўнглаш, иқтисодиётни юксалтириш учун дақиқалардан унумли фойдаланиб бор ҳосилни нест-нобуд қилмай саранжомлаб олиш лозим. Бош агроном Музаффар Бутановнинг таъкидлашича 400 нафарга яқин хўжалик аъзоси теримда қатнашаётир. Бироқ, бу ерда сўз ва иш бирлиги таъминланмаётганлигига ишонч ҳосил қилдик.

Асқар Эшонқулов бошлиқ бригада далалари. Етти нафар қизлар - мактаб ўқувчиларидан бошқа ҳеч ким йўқ. Бригадир, бошқа эркаклар қаердалигини сўраганимизда «бугун дам олиш куни, рўзғор ташвишлари билан юришибди», деган жавобини олдик. Кишини тутоқтирадиган томони шуки, ҳокимдан тортиб то бошқарув раисигача пахта ҳали қийғос очилмади, шу боис суръат кўтарилмаяпти, деб ўзларини оқлашади. Ваҳоланки, далаларда мўлжалдаги ҳосил йўқ эмас. Барча куч, имконият ишга солинса мазкур хўжаликда бемалол кунига йиллик режанинг бир ярим фоизи миқдорида пахта топшириш мумкин. Масъулиятсизлик, ўзибўларчилик оқибатида муҳим иш аёллар, ўқувчилар зиммасига юклаб қўйилган. Эркаклар эса бозор-ўчарда, маъракада... Бу аҳволда қандай қилиб режани бажариш, самарадорликка эришиш ҳақида гап бўлиши мумкин?

Хўжаликнинг Шерназар Абдукаримов етакчилигидаги бригада далалари. Унга яқин аёллар, мактаб ўқувчилари меҳнат қилишмоқда. Ҳилола Юсупова, Сафаргул Шоева, Мадина Одилова, Қўйсиной Шамбетовалар соат ўн биргача 350 кило пахта теришибди.

- Эркаклар қаерда?

Теримчилар бир-бирларига қарашди.

- Кеча хўжалигингиз йиллик режанинг 0,40 фоизи миқдорида хом-ашё топширибди. Бу уят-ку?

- Аёллар далада, эркаклар панада бўлганидан кейин яна нимани ҳам кутиш мумкин,-деди ниҳоят теримчилардан бири. - Масалан, кеча пешин бўлмаёқ шербилак йигитларимиз тўйга равона бўлишди. Бугун эса қаердадир маърака эмиш...

Дала айланиб мазкур бригаданинг 58 аъзосидан 14 нафар аёл ишлаётганлигини аниқладик. Бу аҳволга лоқайд қараб бўлмасди. Ўзбекистон Республикаси Президентининг тўй-ҳашамлар, оилавий тантаналар, маъракa ва маросимларни, марҳумлар хотираларига бағишланган тадбирларни ўтказишга оид Фармони жойларда кенг муҳокама қилиниб, тегишли хулосалар чиқарилаётган, тадбирлар белгиланаётган бир пайтда «Ҳамза» номли хўжаликдаги аҳвол кишини бағоят ўйлантиради.

Қолоқликнинг сабабларидан яна бири баъзи раҳбару мутахассислар ўзларини бозор шароитида ишлашга тайёрлай олмадилар. Муаммолар вақтида ҳал этилмади. Оқибат натижада деҳқонларнинг шашти қайтди, ташаббуслар сўнди. Мавсум арафасида туман раҳбарлари 171 та техника тайёргарлик чизиғида, дея ахборот беришганди. Кўп ўтмай зангори кемаларнинг ярмидан кўпи пухта созланмаганлиги маълум бўлди. Шу боис ҳозирги кунда Қуйи Чирчиқ райони далаларида ишлатилаётган терим агрегатлари 30 тага ҳам етмайди. Фойдаланилаётган ҳар бир агрегат билан кунига 1 тонна ҳам ҳосил йиғиштирилмаяпти. Умуман ҳосил йиғим-теримида 20 минг киши иштирок этмоқда. Бир теримчининг кунлик ўртача кўрсаткичи 17 килони ташкил этаяпти. «Янги ҳаёт», «Меҳнатобод» хўжаликларидаги ишнинг ташкил этилиши, эришилаётган натижалар бағоят ташвишли. Йиллик режа эндигина 31-39 фоизга уддаланди.

Маданий-маиший, савдо хизмати ҳақида гапирмаса ҳам бўлади. Заршунослар бир маротаба бўлсин концерт уюштирилганлиги ёки санъаткорлар, ёзувчию шоирлар билан учрашувлар ўтказилганлигини эслаша олмайди.

«Ўзбекистон 5 йиллиги» тажриба хўжалиги бир вақтлар ўзининг шавкатли механизаторлари, тажрибакорлари билан оғизга тушганди. Изланиш ва омилкорликнинг сустлиги туфайли, имкониятлар бирин-кетин бой берилмоқда. Масалан, шу кунгача мавжуд машиналар билан йиллик режанинг 10 фоизи миқдоридаги пахта терилибди. Демак, техниканинг қадри, роли қолмаган. Бошқарув раиси Абдумутал Шерматовнинг эътироф этишича, кунига бир теримчи ҳисобига 16 килодан пахта тўғри келмоқда. Бундай шароитда қандай қилиб режа уддалансин.

Дала айланишда давом этамиз. «Ўзбекистон 5 йиллиги» хўжалигининг 2-бригадасидамиз. 40 га яқин ҳашарчи қизлар, меҳнатчи аёллар дур йиғиштиришаяпти. Тўла иқрор бўлдикки, аксарият хўжаликларда ҳосил йиғим-терими хотин-қизлар зиммасига юкланган.

Олтин кузнинг олтин онлари бесамар ўтказилмоқда. Пахта йиғим-теримида суръат ўсиш ўрнига пасайиб кетмоқда. Йиллик режа мазкур туманда эндигина 60 фоизга бажарилди холос. Иш ўрнига баҳона ахтариш, кеч кузда кўсак санаш, йиғим-теримда ялпи сафарбарликни таъминламаслик ана шундай аянчли оқибатларга олиб келади. Бу мавсум сабоғидир!

Миргиёс ҚАЮМОВ,
Зайниддин РИХСИЕВ.

Банк тизимида ислоҳот

АКЦИЯ–ҚЎШИМЧА ДАРОМАД

«Ўзсаноатқурилишбанк» - республикамиздаги йирик банклардан биридир. У ўзининг кўп йиллик фаолияти давомида халқ хўжалиги тармоқларини молиялаштириш ва кредитлаштириш бўйича етарли тажриба тўплади. 1991 йил апрель ойида бўлиб ўтган Таъсис конференциясида банкимиз мулкчилик шаклини ўзгартириб, акционерлик тижорат банкига айлантирилди. Олмалиқ ва Навоий кон-металлургия комбинатлари, Тошкент трактор заводи, В.П.Чкалов номидаги Авиация ишлаб чиқариш бирлашмаси, «Ўзсаноатфуқароқурилиш» корпорацияси каби йирик саноат ва қурилиш ташкилотлари унинг таъсисчилари бўлдилар.

«Ўзсаноатқурилишбанк»- универсал тижорат банки бўлиб, республикамизнинг саноати ривожланган барча минтақаларида унинг 47 та филиали ва 167 та жамғарма кассалари фаолият кўрсатмоқда. Улар амалда барча турдаги банк хизматини кўрсатишга тайёрдир. Ҳозирги кунга келиб, мижозларимиз жорий йил дастлабки ойларига нисбатан 47 фоизга, банкнинг ўз маблағлари 5,4 млрд, Устав жамғармаси эса 1,5 млрд. сўмдан ошди.

Шунингдек, йирик инвестицион лойиҳаларни амалга оширишда ҳам жамоа хизмати салмоқлидир. Кўкдумалоқ ва Шўртан нефт ва газ мажмуалари, Қўқон, Андижон ва Янгийўл биокимё заводлари, ҳамда Таллимаржон ГРЭСи қурилишлари банкимиз маблағлари ёрдамида бунёд этилмоқда. Оила йилида кучли ижтимоий сиёсатга йўналтирилган Давлат дастурига асосан уй-жой бинолари, мактаб, саломатлик муассасаларини қуриш, қишлоқ жойларда сув ва газ қувурлари ўтказиш ишларида четда қолаётгани йўқ.

Биз хорижий банклар ва молия институтлари билан вакиллик муносабатларимизни мунтазам ривожлантиришга ҳаракат қиляпмиз. Мижозларнинг аризаларига асосан хориждан олинадиган дастгоҳ ва хомашёлар учун Ўзбекистон валюта биржасида миллий валютани хорижий валютага конвертация қилиш йўлга қўйилган.

Шўртан газхимия мажмуи ва Хўжаобод ер ости газ омбори қурилишлари бўйича хорижий банклар билан ҳамкорликда кредит линиялари очилган. Жумладан, Берлинер ва Дрезднер банклари билан алоҳида инвестиция кредитлари бўйича очиқ турдаги битимлар имзоланди. Кичик ва ўрта бизнесни ривожлантириш учун Европа тараққиёт ва ривожланиш банки билан 20 млн. дол. кредит линиялари ташкил этиш келишиб олинди. Мақсадимиз халқаро молия бозорига кенгроқ кириб бориш ва хорижий сармояларни мамлакатимизга кўпроқ олиб келишдан иборат.

Жамоамиз «Асакабанк», «Ўзуйжойжамғармабанк», «Ўзприватбанк» ва «Савдогарбанк» каби банкларнинг очилишида бевосита қатнашганини ҳам айтиб ўтиш керак.

Шу йилнинг 1 сентябрига келиб, 9385 нафар жисмоний ва 2925 нафар юридик шахслар банкимиз акциядорлари ҳисобланиб келган. Улар сони ой сайин кўпаяётганлигига сабаб, акциялар бўйича дивидентларни ўз вақтида тўлаб турилишидир. Кичик бизнес вакиллари қарийб 10 фоиз акцияларимизга эгалик қилган ҳолда, Устав жамғармамизда жисмоний шахслар улуши қарийб беш баробарга ўсди. Ҳозирги кунда жисмоний шахслардаги акцияларимиз Устав жамғармамизнинг 18 фоизини ташкил қилади.

Маълумки, акциядорлик жамияти дивидендларни соф фойда ҳисобидан тўлайди. Ўзсаноатқурилишбанк акциялари бўйича тўланаётган дивидендлар республикамиздаги банклар орасида энг юқори кўрсаткичлардан бири бўлганлиги мижозларимиз сафининг янада кенгайишига олиб келди. Биз ҳиссадорларнинг маблағларидан унумли фойдаланишга қатъий риоя қилган ҳолда иш юритяпмиз. Иқтисодиётдаги ижобий ўзгаришлар ва молиявий барқарорлик шароитларида жамоанинг шу йилнинг 8 ойи давомида топган умумий даромади ўтган йилнинг шу даврига нисбатан қарийб 1,2 марта ошди.

1997 йилда акционерларимизнинг умумий йиғилиши банк Устав жамғармасини 2100 млн. сўмга етказиш ҳақида қарор қабул қилган эди. Бунда фойда ҳисобидан 500 млн. сўм маблағ акцияларимиз номинал қийматини оширишга йўналтирилди. Яъни, мисол учун, 100 минг сўмлик акцияси бўлган ҳиссадор номинал қиймат ошиши ҳисобига 150 минг сўмлик акция эгаси бўлди. Бозор иқтисодиёти шароитида йиллик натижаларга кўра 60 фоиз дивиденд олишдан ташқари яна қўйилмаларининг 1,5 баробар ошиши ҳиссадорларнинг бизнинг банкка бўлган ишончини янада оширди. Президентимизнинг шу йил 23 июлда бўлиб ўтган Вазирлар Маҳкамаси йиғилишидаги акционерларнинг банкларни бошқаришдаги ролини ошириш тўғрисида кўтарган масалалари нақадар долзарб эканлигини ҳисобга олиб, банк Кузатув кенгаши ва бошқаруви ҳиссадорларимизнинг кейинги йиғилишида кўриб чиқиш учун ички меъёрий ҳужжатларнинг янги таҳририни тайёрламоқда.

Жамоамиз халқ хўжалигида сезиларли ўзгаришларни таъминловчи, четдан келтирилувчи маҳсулотларнинг ўрнини босадиган маҳсулот чиқаришга, чет элга маҳсулот сотиш (экспорт қилиш) имкониятини ривожлантиришга мўлжалланган, юқори технологияга ва ресурсларнинг тежамкорона ишлатилишиға асосланган йирик, истиқболли лойиҳаларни молиялаштиришни амалга оширмоқда.

Банкимиз иштирокида умумдавлат аҳамиятига молик бўлган йирик объектлар-Асака автомобиль заводи, Бухоро нефтни қайта ишлаш заводи, Қўқон ва Андижондаги биокимёвий заводларнинг 1-навбатлари қурилиб, фойдаланишга топширилди, Фарғона кимёвий толалар заводи, Янгийўл ва Андижон кимё заводларининг II-навбатлари қурилишлари тугалланиш арафасида. Шўртан газ-кимёвий мажмуаси ва Қўнғирот сода заводи қурилишлари эса давом эттирилмоқда.

Бугунги кунда республика инвестиция дастурининг миллий валютада қопланувчи қисмининг 33 фоизи банкимиз орқали молиялаштирилмоқда. Банкда қарийб мингга яқин қурилиш объектларининг молия ҳисоб рақамлари очилган.

Банкнинг инвестицион фаолиятига қўйилмалари йил бошида 13,3 млрд. сўмни ташкил қилган бўлса, шу кунга келиб 23 млрд. сўмга етди.

Кичик ва ўрта корхоналарнинг лойиҳаларини кредитлаш бўйича турли хизматлар кўрсатиш ҳам ривожланяпти. Шу мақсадда Европа қайта қуриш ва ривожланиш банки билан шартнома тузилиб, 20 млн. доллар миқдорида кредит йўналиши очилди. Инвестиция лойиҳаларини барқарор (турғун) валютада кредитлаш ишлари ҳам бошлаб юборилди. Вазирлар Маҳкамасининг «Оила манфаатларининг амалга оширилишини таъминлаш бўйича 1998 йилга мўлжалланган давлат дастури тўғрисида»ги қарорини бажариш юзасидан банкимиз тизимида ҳам қатор тадбирлар ишлаб чиқилди.

Масалан, ходимларнинг шаҳардан ташқаридаги дам олиш масканларига чиқишлари мунтазам равишда ташкил этилмоқда. Уларнинг фарзандлари учун оромгоҳлар ва театрларга йўлланмалар бериш, болалар ўртасида кўрик-танловлар ташкил қилиш, тарихий ва маданий жойларга саёҳатлар ташкил этиш кенг йўлга қўйилган.

Жамоа аъзоларининг аризаларига кўра кундалик эҳтиёж молларни харид қилишлари учун кредит берилаяпти. Ҳозиргача шундай аризалардан 20 таси ижобий ҳал этилиб, уларга жами 522500 сўмлик кредит берилди.

Заруриятга қараб моддий ёрдам ҳам кўрсатиляпти. Йил бошидан буён оилавий шароитларга кўра ҳамда ходимлар саломатлигини тиклаш каби мақсадлар учун 94,1 минг сўм миқдорида маблағ ажратилди.

«Сулола» анъаналарини ривожлантириш мақсадида ходимларимизнинг иш стажи ва самарали меҳнати ҳисобга олиниб, уларнинг фарзандларига банк ихтисослиги бўйича ўқув юртларига йўлланмалар берилмоқда.

Банкимиз филиалларининг йўлланмалари бўйича Тошкент Молия институтининг кундузги бўлимларида таҳсил олувчи талабалар доимий назоратимизда. Ҳозирги вақтда компьютер техникасида ишлашни ўрганиш мақсадида уларга банк тизимида амалиёт ташкил этилган.

Ҳозирги кунда банк бошқаруви соғлом рақобат тамойиллари асосида, хизмат турларини кенгайтириш ва сифатини ошириш ҳисобига ўз мижозлари сонини кенгайтириш, мулкчилик шаклидан қатъий назар, барча турдаги юридик ва жисмоний шахсларга талаб даражасида хизмат кўрсатишни ташкил қилмоқда. Жаҳон молия бозоридаги янгиликлардан ортда қолмаслик учун ходимларимиз Европа, Америка ва Осиёдаги йирик банкларда ўз малакаларини ошириб келдилар. Уларнинг чет эл тажрибалари асосида берган фикрлари банк раҳбарияти томонидан ўрганиб чиқилди ва босқичма-босқич амалда тадбиқ қилинмоқда.

Яқинда банкимиз таъсисчилигида қимматбаҳо қоғозларни ишончли сақлаб берувчи депозитор компанияси ташкил этилди. Бунинг учун хориждан индивидуал сейфлардан ташкил топган депозитария ускуналарини сотиб олдик. Бу компания ҳозирги кунда ривож топаётган фаолият тури - акционер жамиятларининг реестр юритувчиси сифатида ҳам иш юритмоқда.

Янги хизмат турларидан бири бўлмиш VIP - servise» хизматини амалга оширишга тайёргарлик кўрилмоқда. Миллий ва хорижий валюталарда пластик карточкаларни жорий қилиш масаласи бўйича ҳам анча ишлар қилинди.

Хорижий банк ва молиявий институтлар билан ҳамкорликни янада кучайтирмоқчимиз. Бугунги кунда 2600 дан ортиқ юридик ва 9 мингдан зиёд жисмоний шахслар банк соҳиби ҳисобланади. Табиийки, улар банкни янада ривожлантиришда амалий ёрдам берадилар.

Яқинда Ўзбекистон Республикаси Президентининг «Акциядорлик тижорат банклари фаолиятини такомиллаштириш чора-тадбирлари тўғрисида»ги Фармони эълон қилинди. Фармонда белгиланган вазифаларни амалда татбиқ этишда барча имкониятлардан тўла фойдаланамиз.

Ҳайитмурот АБДУРАҲМОНОВ,
Ўзбекистон акциядорлик тижорат-саноат қурилиш банки бошқаруви раисининг биринчи ўринбосари.

Шикоят текширилди, адолат ўрнатилди

МАБЛАҒ УНДИРИЛДИ, АЙБДОРЛАРГА ЧОРА КЎРИЛДИ

Сирдарё вилояти Ширин шаҳрида яшовчи Н.Раҳматуллаевадан Ўзбекистон касаба уюшмалари Федерацияси кенгашига шундай мазмунда хат келди:

«1998 йил 9 апрелда турмуш ўртоғим Раҳматуллаев Шералини Таллимаржон ГРЭСига хизмат сафарига юборишди. 1998 йил 9 апрелда турмуш ўртоғим ишлаб чиқаришда тўрт метрдан баландроқ жойдан йиқилган ва шикастланган. Уни беҳуш ҳолда Нишон тумани шифохонасининг реанимация бўлимига ётқизишган... 1998 йилнинг 6 майида ҳассага таянган турмуш ўртоғимни уйга олиб келишди. Унинг аҳволидан безовта бўлиб, Сирдарё вилояти Ширин шаҳридаги шифохонага бордим ва аҳволни тушунтирдим. У ерда турмуш ўртоғимнинг ишхонасига бориб тегишли ҳужжатларни расмийлаштириб келишни, уларсиз ишлаб чиқаришда шикастланган одамни қабул қила олмасликларини айтишди. Прораб Санжар Ҳасановга айтдим. У ҳужжатларни расмийлаштириб сўнг қўнғироқ қилишини билдирди. Бир ой кутдим. Прораб Таллимаржонга бориб келди. Лекин ҳужжатларни олиб келмади. У ерда «Ш.Раҳматуллаев уйда даволанаверсин, биз ишлаяпти, деб белгилаб қўяверамиз» дейишган эмиш.

Турмуш, рўзғор. Танишлардан қарз ола бошладик, чунки фақат маошга қараб қолганмиз. Тўғри, 9 июнда маош ва моддий ёрдам деб беш минг сўм олдик. У рўзғор у ёқда турсин дорига ҳам етмайди-ку. Моддий жиҳатдан қийналганда қийналдик, лекин ишхонадан кўмак йўқ. Тўғри, орада эрим ўзини яхши ҳис этган бўлиб ночор икки ҳафта ишга чиқди. Лекин ишни давом эттира олмади. Май, июнь ойи учун маошини тўлашгани йўқ. Касаллик варақаси учун ҳам тўлашмаяпти. Мана, турмуш ўртоғимнинг шикастланганига беш ой бўлаяпти, лекин пул беришмаяпти. Оиламиз ниҳоятда оғир аҳволда.

Ёрдам беринг! Сизларга ҳурмат ва умид билан Н.Раҳматуллаева».

Мактубдан кўриниб турибди аёл, она, уй бекаси адолатсизликдан, қийинчиликдан куйиб-ёниб ёзаябди. Очиғини айтганда маошга қараб қолган оила учун беш ой пул олмаслик нақадар оғир ва азиятли. Бу ерда инсон ҳуқуқлари камситилган. Корхона маъмурияти ўзига бир чертки олмаслик учун бутун бошли оилани шундай аҳволга солиб қўйган.

Ана шундай хат олингач, республика касаба уюшмалари Федерацияси кенгаши дарҳол ходимини хизмат сафарига жўнатди. Меҳнатни муҳофаза қилиш бўлимининг техник нозири Т.Ортиқов воқеани ипидан игнасигача ўрганди. Шикоят хати тасдиқланди.

Қонун-қоида бўйича воқеа юз бергач, «Н-1» намунасидаги далолатнома тузилиши даркор эди. Бу ҳужжат тузилгач, ишлаб чиқаришда юз берган шикастланиш воқеаси корхона ҳақидаги расмий ҳужжатларда зикр этилади. Бизнингча маъмурият ана шундан қочиб, лозим ҳужжатни ўз вақтида тузмаган ва бу билан 4-разрядли монтажчи ва унинг оиласини қийин аҳволга солиб қўйган.

Касаба уюшмаларидан вакил боргандан кейингина, бахтсиз ҳодиса тафсилоти батафсил ўрганилиб шу йил августдагина «Н-1» намунасидаги далолатнома тузилди.

Аслида эса ҳодиса юз берган кун, 9 апрелдаёқ бундай ҳужжат тузилиши лозим эди. Касални беркитсанг иситмаси ошкор қилади, деб шуни айтсалар керакда. Шундан кейингина май, июнь ойлари учун йигирма минг сўмдан кўпроқ пул Ш.Раҳматуллаевга ундириб берилди. Қолган ойлар учун ҳам лозим пулни олади. Ишлаб чиқаришдаги кўнгилсиз воқеани беркитиш учун уринилганлиги, ишлаб чиқариш қоидаларига хилоф равишда иш тутганлик учун бошқарма бош муҳандиси В.Колосов, Таллимаржон участкаси бошлиғи вазифасини бажарувчи Н.Бердимуродов, мазкур участка устаси Э.Хегай ва Янги-Ангрен монтаж бошқармаси кадрлар бўлимининг бошлиғи Н.Бердимуродовга чоралар кўрилди.

Б. ПЎЛАТОВ.

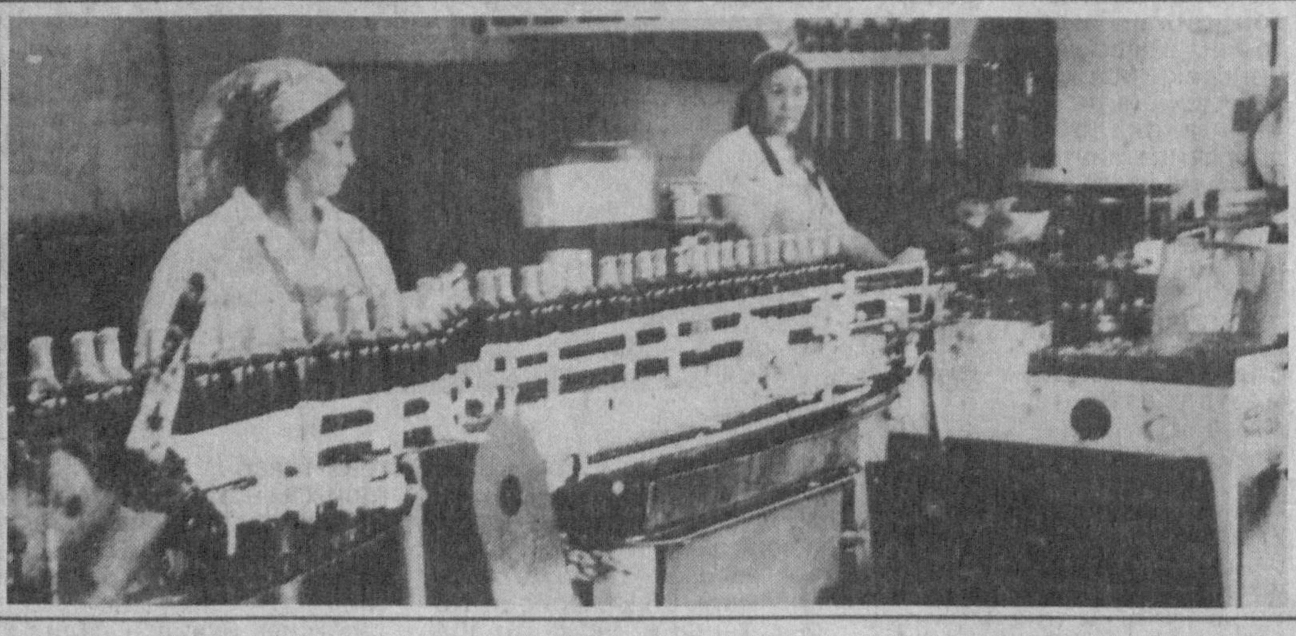

Марғуба Умарова (чапда) ўн беш йилдан буён Тошкент ёғмой корхонасида ҳалол меҳнат қилиб келмоқда. Тажрибали ишчи кунлик меъёрни ҳамиша ортиги билан бажаради. Ўнгдаги суратда эса қадоқлаш цехининг умумий кўриниши.

Х. АВВАЛОВ олган суратлар.

ЗАХКАШ ЕРДАН МЎЛ ҲОСИЛ

Андижон вилоятида деҳқончиликка ноқулай бўлган тошлоқ, захкаш ва адирлик ерларда экинлардан мўл ҳосил етиштиришнинг ҳадисини олган пахтакор жамоалар оз эмас. Шулардан бири Марҳамат туманидаги Тўхтасин Мирзаев номли жамоа хўжалигидир. Жамоа аъзолари бу йил 1185 гектар адир ёнбағирлари ва захкаш ерларда деҳқончилик қилиб, «Қирғиз-3» навли пахтадан мўл ҳосил етиштиришга эришдилар ва гектар бошига 29 центнер ҳисобида пахта териб олиб, йиллик режани вилоятда пешқадамлар қаторида бажардилар.

Ҳасанбой Ғаниев, Аҳмаджон Эргашев, Назиржон Қаюмов, Тоҳиржон Хусанов сингари уста пахтакорлар бошчилик қилаётган бригадаларда ҳосилдорлик ҳозирдаёқ 35-40 центнерга етди. Мақтовга сазовор жойи шундаки, 22 та бригададан 15 таси биринчи теримдаёқ зафар маррасига етди.

Хўжалик аъзолари ўз имкониятларини чамалаб кўриб, яна минг тонна пахта териб топширишга аҳд қилдилар.

- Одамларнинг меҳнат ва дам олиш шароитларини яхшилаб қўйиш, уларнинг меҳнатини муносиб қадрлаш, рағбатлантириб, руҳлантириб бориш, ютуқларимизнинг бош омили бўлди,-дейди хўжалик бошқарувининг раиси Йўлдошхўжа ҳожи Маҳмудов.

Ш. НЕЪМАТОВ.
М. АБДУКАРИМОВ.

Тараққиёт йўлидаги ғов

ДЕБИТОР ҚАРЗЛАР САБАБЧИСИ КИМ?

Бир донишманддан: - «Дунёда энг ёмон иллат нима?»-деб сўрашганида - «Бу - ваъдага вафо қилмаслик, вақтида қарзни узмаслик»,-деган экан.

Дарҳақиқат, сўзида туриб, ваъдасига амал қиладиган ҳар бир виждонли киши, бировдан қарз кўтарган бўлса, уни узмагунча ётиб, уйқуси келмайди. Иқтисодий ислоҳотлар тобора чуқурлашиб бораётган бир пайтда ўзаро шартнома-контрактацияларга, тўловларга амал қилиш сув билан ҳаводек зарурдир. Бироқ, афсуски, Қорақалпоғистон республикасидаги баъзи муассаса, ташкилот ва корхоналар бу оддий ҳақиқатга изчил амал қилмаётир. Натижада алоқадор корхоналар жуда қийин, мураккаб молиявий аҳволга тушиб қолаяпти. Бу айниқса электр, газ, ичимлик суви етиштириб берадиган ҳамда алоқа хизмати соҳаларида кўзга яққол ташланмоқда. Дебиторлик қарзлари кун сайин ортиб боряпти. Демак, ўз фаолиятларини асосан шу тўловлар негизида режалаштирган иккинчи томоннинг ҳолатини тушуниш қийин эмас. Буни Қорақалпоғистон республикаси электр тармоқлари корхонаси мисолида ҳам кўриш мумкин. Мазкур тармоқнинг муассасалардан, корхона ва ташкилотлардан оладиган тўловлари йил бошидан бери ярим миллиард сўмга етди. Фуқаролар эса электр энергиясидан фойдаланганлари учун 115 миллион сўм қарздор бўлиб турибдилар. Масаланинг иккинчи муҳим томони ҳам бор: шу кеча-кундузда қиш мавсумига сўнгги тайёргарлик ишлари кўрилмоқда. Жойлардан электр энергиясидан фойдаланганлик учун тўловлар келиб тушмаяпти. Бу эса энергетикларнинг қишга пухта тараддуд кўришларига муайян тўсиқ бўлмоқда. Қарздорлар тўғрисида гап кетганда рўйхатнинг энг аввалида Қорақалпоғистон қишлоқ ва сув хўжалиги вазирлиги (вазир Ж.Қўчқоров) турганини кўрамиз. Деҳқончилик саноати ва сув хўжалиги мажмуининг энергетиклардан дебиторлик қарзи салкам 200 миллион сўмни ташкил қилиши фикримизга далил бўла олади.

Қурилиш ташкилотлари орасида «Оролсувқурилиши» ҳудудий бирлашмасининг эгаллаган ўрни алоҳидадир. Бу бирлашма оролбўйи минтақасида жуда йирик иншоотларни, жумладан, Қўнғирот сода заводини бунёд этишда энг фаол иштирок қилаётган бели бақувват жамоалардан ҳисобланади. Аммо, улар ҳам электр энергиясидан фойдаланганлик учун тўловларни муттасил «эсдан чиқариб» қўйишмоқда. Бирлашманинг электр тармоқларидан ҳозиргача бўлган қарзи салкам 20 миллион сўмга етди. Оларда кирар жоним, берарда чиқар жоним, деганларидек, электр истеъмоли учун ҳақ тўлашни насия қилаётганлар сафига «Ўзбекистон темир йўллари» компаниясининг Оролбўйи бўлимини, «Қорақалпоққурилишматериаллари» бирлашмасини, паррандачилик саноати, «Урганчтрансгаз» бошқармаси, Коммунал хизмат кўрсатиш вазирлиги, нон ва нон маҳсулотлари ишлаб чиқарувчи корхоналарни киритиш мумкин.

Халқимиз табиий газни «беминнат дастёр» дея эъзозлайди. Аммо, ҳар нарсанинг ҳисоб-китоби бўлганидек, табиий газдан фойдаланганлик учун тўловларни «унутиб» қўйиш инсофдан эмас-ку!

Биз юқорида энергетиклардан кўпгина жамоалар қарздор эканлигини таъкидлаб ўтган эдик. Бахтга қарши Қорақалпоғистон энергетикасининг байроқдор корхонаси-Тахиатош ГРЭСининг «Қорақалпоқгаз»дан дебиторлик қарзи салкам бир миллиард 200 минг сўмга етиб қолди. Агар газчилардан дебитор қарздорларга тўхталадиган бўлсак, яна юқорида номлари санаб ўтилган қурилиш ташкилотлари рўйхатнинг бошида туришибди. Масалан, «Оролсувқурилиши», «Қорақалпоқдеҳқончилик қурилиши», «Қорақалпоқсаноатқурилишматериаллари» бирлашмалари шулар жумласидандир. Бундай рўйхатни яна давом эттириш мумкин.

Бундай дебитор қарзлар ичимлик суви етказиб бераётган корхоналардан, алоқа ташкилотларидан ҳам жуда катта рақамни ташкил қилади.

Хулоса қилиб айтганда, бозор муносабатларига ўтиш даври талабларига тўла риоя қилиб иш олиб борадиган пайт аллақачон келди. Шундай экан, қарздормисиз, марҳамат, қарзингизни узиб қўйинг!

Абду РАҲМОН,
«Ишонч» мухбири.

Шу кунларда Янгийўл тумани хўжаликлари далаларида ҳашарчилар ҳам сидқидилдан дур йиғиштиришяпти. Улар орасида иқтисодчи Соҳиба Баратова (суратда) ҳам бор. Бу фидокор дақиқалар қадрига етиб ишлаб, меҳнат беллашувида пешқадамлар сафида бораяпти.

Х.МИРЗАКАРИМОВ олган сурат.

Долзарб мавзу

ЧИҚИНДИ МУАММОСИ

Яқинда Тошкент шаҳрида «Саноат чиқиндилари-амалий тажриба ва ҳозирги замон технологияси» мавзусида икки кунлик семинар бўлиб ўтди. Ўзбекистон Республикаси Табиатни муҳофаза қилиш давлат қўмитаси, Франция атроф муҳитни муҳофаза қилиш вазирлиги, ADEME Ассоциацияси, Франциянинг Ўзбекистондаги элчихонаси анжуман ташкилотчилари бўлдилар. Бундан мақсад Ўзбекистон Республикаси саноат корхоналари вакиллари, вазирликлар ва бошқармаларнинг мансабдор шахсларини саноат чиқиндиларининг ҳозирги замон бошқаруви билан таништириш, ривожланган мамлакатларда чиқиндиларни атроф муҳитга таъсирини камайтириш борасида олиб борилаётган ишларни кўрсатишдан иборат эди.

Анжуманни Ўзбекистон Республикаси Табиатни муҳофаза қилиш давлат қўмитасининг раиси А. Ҳабибуллаев очди. Франциянинг Ўзбекистондаги элчиси Жак-Клод Ришар кириш сўзи қилди. Тошкент «ВодГЕО» илмий-тадқиқот институтининг директори Р.Хабиров «Ўзбекистонда саноат чиқиндилари муаммоси ва уларни ҳал этиш йўллари», ADEME Ассоциациясидан Андре Ятицинковский «Саноат чиқиндиларини бошқариш заруriяти ва манфаати, чиқиндиларнинг атроф муҳитга таъсири» мавзуларида маъруза қилдилар. Йиғилишда саноат чиқиндиларини қайта ишлашнинг асосий технологияси, замонавий технологиялардан фойдаланиб чиқиндилар миқдорини камайтириш, чиқиндиларни қайта ишлайдиган марказ ташкил қилиш каби масалаларда ҳам чиқишлар бўлди. Шунингдек, саноат корхоналари вакиллари ҳам ушбу муаммолар юзасидан фикр билдирдилар. Тадбирнинг иккинчи куни саноат корхоналари мутахассислари иштирокида мунозаралар бўлди ва қатнашчилар саноат чиқиндиларини бошқариш, уларни қайта ишлаш бўйича асосий йўналишларни белгилаб олдилар.

Содиқ МЎМИНОВ.

ХИФ дастури - амалда

ҲИССАДОРЛАРНИНГ АКСАРИЯТИ ПЕНСИОНЕРЛАР

Хусусийлаштириш инвестиция фондлари (ХИФ)ни солиққа тортишда имтиёзлар яратилгани ҳамда ҳиссадорлар ҳуқуқи жиддий ҳимояга олингани сабабли давлатимизнинг хусусийлаштиришдаги бу дастури катта самаралар бераётир. Вазирлар Маҳкамаси томонидан эълон қилинган бир қатор қарорларга мувофиқ фондлар даромад сифатида олаётган дивидентларидан солиқ тўламайдилар, шунингдек, улар бошқа бюджетдан ташқари тўловлардан ҳам озод этилган. Бинобарин, инвестицион фондларнинг хусусийлаштирилган корхоналар акциясини сотиб олишга йўналтирилган даромади ҳам солиқни четлаб ўтмоқда. Бу эса ўз навбатида одамларни дивидент сифатида қўшимча даромад олиш учун ундаётир. Зеро, (ХИФ) ҳиссадорларининг аксарият қисми ўртача даромадга эга бўлган пенсионер ва талабалар эканлигини статистика ҳам тасдиқлаб турибди.

Авваллари ХИФ ҳиссадори бўлмоқчи бўлган инвестор муайян бир фонднинг бор - йўғи 100 дона акциясини сотиб олиши мумкин эди. Янги қонунчиликка асосан эса вазият ўзгарди ва бир муайян фонднинг юздан ортиқ акция қоғозига эга бўлиши мумкин, фақат у ХИФ устав сармоясининг 5 фоизидан ошмаслиги лозим.

Яна бир жиҳат. Қимматли қоғозлар бозори фаолиятини мувофиқлаштириш ва назорат қилиш маркази ҳамда ТАСИСнинг хусусийлаштирилган фондлар бўйича дастури биргаликда иккиламчи бозорни яратишди. Унинг аҳамияти қандай? Бу иккиламчи бозорнинг тараққий этиши нафақат иқтисодий, балки ижтимоий жабҳани қамраб олади, деб таъкидлайди,давлат мулк қўмитаси раиси муовини А.Абдуқодиров. Иккиламчи бозор ишлаши туфайлигина одамларимиз ХИФ акцияларининг ҳақиқий нархини билишмоқда ва уларни эркин савдода сотиб олаётирлар деб, қўшимча қилди муовин.

Билъакс, иккиламчи бозор мавжуд бўлмаса, акция эгаларида алланечук хавотир пайдо бўлади ва улар қимматли қоғозларни арзон-гаровга сотиб юборишга ҳам тайёр туришади.

Юқори савияда ташкиллаштирилган иккиламчи бозорда иштирок этар экан, унинг сотувчилари ҳам, харидорлари ҳам бир хил қулайликка эга бўладилар. Чунки, ХИФ акцияларининг нархи талаб ва таклиф асосида шаклланади, олди-сотди шартномаларини расмийлаштириш харажатлари эса минимумга туширилган. Шунингдек, энг муҳими, ахборотлар ҳаққонийлигининг биржа мутахассислари, фонд дўконлари ёки оммавий ахборот воситалари орқали таъминлаши инвесторларга жуда қўл келади.

Ташкил этилиши бошлангандан буён икки йил оралиғида 85 ХИФ га 80 минг ҳиссадор аъзо бўлди. 1997-98 йилларда ҳиссадорларнинг йиллик мажлиси бўлиб ўтди ҳамда унда жалб этилган акциялар учун дивидентлар тақсимланди.

Дарвоқе, ортиқча маблағини тишини ковагида ёки киссасида эмас, ХИФ акциялари учун сарф этган ҳиссадорлар ўз навбатида шахсий даромадларини нуфузли йўлга қўйиб олишди, қолаверса, бу мамлакат иқтисодиёти учун ҳам ўта зарурдир.

В. ДРУБАЧ.

Меҳнат ардоқлаган кишилар

ЭЪТИҚОД САОДАТИ

Ҳамро ака қўли бўшаса, Толимаржонга боришни яхши кўради. Тақирнинг ўртасида қад ростлаган, жўшқин шаҳар ҳаётидан анча четда бўлса ҳам ўз йўриғида бардам яшаётган шаҳарча ажойиб хотиралари билан унга қадрли. Бу ерда ҳаётининг курашларга тўла самарали дамлари кечган.

Ўша замонларда урф бўлган баландпарвоз иборалар билан «чўлқуварлар юрти», «нурчилар шаҳарчаси» деб таърифланган Толимаржонда маиший-маданий муассасалар учун бинолар етишмас, уни зўрма-зўракилик билан, туман марказига айлантирганлари кўриниб турибди. Бундай ҳоллар шўро даврида кундалик воқеага айланиб қолган эди.

Хуллас, янги туман соғлиқни сақлаш бўлими бошлиғи вазифасига тайинланган Ҳамро Абдуллаев қатор муаммолар билан рўбару бўлди. Болалар ўртасида нобуд бўлиш даражаси 67 ни ташкил қилар, юқумли касалликлар кўрсаткичи ниҳоятда юқори эди. Энг жиддий камчилик эса марказий шифохонанинг муваққат ишчилар ётоқхонасида жойлашгани-ю, бу ерда ишлаш имконининг йўқлиги эди. Ҳолбуки, Толимаржонда йирик насос станциялари қурилаётган, пахтачилик ва чорвадорлик билан шуғулланаётган хўжаликларда минглаб одамлар меҳнат қилишарди. Тўғри, вазият мутасаддиларга маълум бўлгач, ўн беш йиллар олдин 250 ўринли шифохона лойиҳалаштирилиб, таг-заминнинг ўрни кавланган ҳам, бироқ қурилиш ниҳоясига етмаган. Ҳамма нарса марказдан-Москвадан ҳал бўладиган шароитда қай бир «ақлли» зотнинг хаёлига «ўша жойга ҳам шифохонами?» деганга ўхшаш фикр келиб қолган бўлса, қурилишни тўхтатиб қўя қолгандир-да. Ахир у замонда меҳнаткаш халқимизнинг меҳнати ҳалол-у, жони ҳалак бўлгани сир эмас-ку.

Шундай қилиб, бош шифокорнинг олдида шифохона учун янги бино қуриш ташвиши кўндаланг турар эди. Бу юмушнинг нечоғлик муҳимлиги, ҳатто қийинлиги Ҳамро акага аниқ эди, аммо табиатан қуруқ гапга ўрганмаган, оғзининг ели билан тоғни кўчирувчиларни жини суймайдиган, иш жойида тартиб ва талабчанликни ёқтирадиган киши учун меъёрда хизмат кўрсатиш шароитини биринчи галда ташкил этиш бош мақсад бўлиб қолди. Ахир энг оддий шароит ҳам бўлмаган шифо масканида қандай қилиб бирор натижага эришиб бўлади? Раҳбар иш талаб қилса, ходим тилида бўлмаса ҳам дилида: «Аввал имконият яратиб бер-да, кейин натижасини сўра» демайдими? Бироқ ишнинг чалкашганини қарангки, Толимаржон зарбдор қурилишлар нуқтаси сифатида бутунлай марказ ихтиёрида эди ва бу ерда биронта эшик қуриш керак бўлса ҳам «оға»ларнинг хайрихоҳлиги билан бўларди. Жиловнинг темир қўлларда эканлиги муддаога эришишни яна ҳам чалкаштирарди, бироқ қараб туриб бўлмайди, Ҳамро акадаги фидойиликми, ўз касбига садоқатми ёки оддий қилиб айтганда юртдошларига меҳрими, амалий ишларга ундарди.

Бу ёғига қизиқ йўл тутишди. Аслида бундай «усул» ўша йилларда анча расм бўлганди. Худди «Эгри тўқмоққа эгри таёқ» деганларидек, имкониятдан ташқари мақсадларга ажабтовур йўллар билан эришиларди. Одамлар билан суҳбатлар асносида кимдир шу ерда «қўли ҳам, тили ҳам ўткир ёзғувчи» борлигини, у Москвага хатлар ёзиб ҳамма ёқни остин-устун қилиб юбораётганини айтиб қолишди. «Ноумид-шайтон» деганча «маҳаллий мўъжизакор»ни излаб топишди. Ҳақиқатан, «Ўртоқ Фарид» марказдаги амалдорларнинг қитиқ патини билар, 3-4 одамнинг ҳожатини чиқариб берган экан. У, асосан, кифтини келиштириб, ўрис забонида шикоят хати ёзар, керакли манзилга почта орқали жўнатиб, натижасини кутиб ётар экан. Бир кун қарабсизки, матбуотданми, ҳуқуқ идоралариданми комиссия келиб «текшир-текшир» бошланар, бунақа бошоғриқ тафтишларга тоби бўлмаган маҳаллий амалдорлар шикоятчининг талабини қайсидир йўллар билан ўринлатиб қўя қолишаркан. Шу усул воситасида Фарид деганлари анча обрў орттирган экан.

«Ўртоқ Фарид» вазият билан танишгач, белни боғлаб ишга киришди (албатта, текинга эмас). Собиқ Иттифоқ Соғлиқни сақлаш вазирлигига ва Госпланга иккита хат жўнатди. Бош врач Ҳамро ака енгил тин олиб жавобларни кута бошлади. Афсуски, умидлар пучга чиқди: марказдан шифохона қурилиши учун талаб қилинадиган маблағ етишмаслиги туфайли бу юмушни уддалаб бўлмаслигини маълум қилишганди. Обрўсига зил кетган «ёзғувчи» бу билан тинчиб қолмади, ҳадисини олган эканми «Йўл ҳаражатимни кўтарсанглар, Москвага бориб, ишни битириб келаман» деб тўла ишонтирди. «Чиқмаган жондан умид» деганларидек бунга ҳам рози бўлишди.

«Ўртоқ Фарид» бир ҳафта йўқ бўлиб кетди. Шу орада кимларнидир ёллаб, қайсидир бошлиқнинг олдига кирибди. Хайрият, унинг сафари бежиз кетмади. Вилоят қурилиш ташкилотларидан бирига Толимаржондаги шифохона биносини зудлик билан қуриб битказиш ҳақида дағдағали топшириқ келибди.

- Буйруқбозлик, расмиятчиликнинг кучи шунчалик зўр эдики,-дейди Х.Абдуллаев. - қурилишга катта миқёсдаги маблағлар жалб этилди. Иш уч сменада ташкил қилинди. «Ур калтак, сур калтак» билан қурилиш ниҳоясига етказилди.

Бу тафсилотларни нега эслаяпмиз?

Эндиликда биз кечаги кунларимизга - шўро тартиблари исканжасида ўтган йилларга бугунги озод шуур ва тафаккур билан баҳо бера бошладик. Чиқадиган хулосалар эса эркинликни янада қадрлашга, мустақилликни асраб-авайлашга ундайди. Бир шифохона қурилиши билан боғлиқ машмашалар атрофи темир қўрғон билан ўралган салтанат ичида қандай режасиз ишлар, бировнинг ҳаққини бировга уриб бериш - ноҳақликлар ҳукм сурганини кўрсатиш билан бу жамиятнинг чириб борганини тасдиқлаб турмаяптими? Қолаверса, Ҳамро Абдуллаев иш фаолияти давомида кўплаб қурилишларга бош бўлди - уни юртдошлари ҳам шифокор, ҳам бунёдкор сифатида ҳурмат қилишади. Демак, маълум бўладики, бу юмушларга Ҳамро аканинг қанчалаб асаблари қақшаган, кимларга ялиниб, қабулхоналарда вақтини йўқотган. Лекин ҳаммасига чидаган, ҳаммасини уддалаган. Манзарани тасаввур этиш учун гапни узоқроқдан бошлашга тўғри келади.

... Тиббиёт илмига қизиқиш Ҳамрода болаликдан бошланган эди. Шу орзу билан Қарши тиббиёт билим юртига ўқишга келди. Уни битириб, Жейнов қишлоғида иш бошлади. Қишлоқ чўлда жойлашган, ичимлик суви билан боғлиқ минглаб муаммолар мавжуд, шу туфайли тиббиёт ходимига истаганча иш топиларди. Бу ерда шароит тиббиётнинг барча соҳасини билишни талаб қилар, зарурат туғилганда инсон вужудидаги жами касалликларга нажот топиш лозим бўларди. Ҳамро иш асносида соҳани қанчалик севмасин, назарий билимлари етарли эмаслигини сезиб қолди. Шунинг учун Самарқанд давлат тиббиёт институтига ҳужжат топширди ва талабаликка қабул қилинди. Амалий иш даври, қайноқ халқ ҳаёти уни анча улғайтирган эди, шу туфайли талабалик йиллари жамоатчилик вазифаларини фаол бажарди. Бу эса кейинчалик шифокор-ташкилотчи бўлиб етишувига замин ҳозирлагандек бўлди.

Таҳсил йиллари ҳам ортда қолиб мустақил ҳаёт бошланди. Мана, шунга ҳам 30 йил тўлибди. Бу давр бирбирига ўхшамаган иш жойлари, турли савиядаги одамлар, муносабат ва ёндошувларнинг хилма-хиллиги билан ёдда қолган. Ҳамро Абдуллаев умрининг бу унутилмас айёмларини ҳар бир дақиқасигача аниқ хотирлайди.

Олий маълумотли шифокор сифатида ишни вилоят санитария маориф уйининг бош шифокорлигидан бошлади. Бу вазифанинг ўзига хос жиҳати шунда эдики, аҳолининг санитария - гигиена маданиятини юксалтириш бош мақсад ҳисобланарди. Табиийки, бунинг учун кўпроқ одамлар орасида бўлишга тўғри келарди. Халқ билан мулоқот Ҳамрони кўп нарсага ўргатди, яшашнинг, тирикликнинг мазмуни ҳақида жиддий ўйлаб кўришни тақозо этди.

- Инсон фарзанди бир умр сабоқ олиб яшаши керак экан,-дейди Ҳамро ака ҳаётий мулоҳазаларга бериларкан,- бусиз камолотга эришишини тасаввур ҳам қилиб бўлмайди. Иш фаолиятимда яхши-ёмон гаплар кўп учради, улардан керагича хулоса чиқариб олганман, бироқ ҳар сафар бирор юмушга киришсам, кўз олдимда бир манзара гавдаланаверади. Жейновда фельдшер бўлиб иш бошлаганимда бир отахон кўзи оғриб келди. Шунда шошиб кўзга йод томизиб юборганман. Ўшандаги хижолат чекканимнинг уятини ҳамон унута олмайман. Ҳар доим ўзимни минг карра ҳушёр бўлишга, чорлайман.

Бундай ёндошувнинг иккинчи номини масъулият деб ҳам аташ мумкин. Ҳамро ака турли раҳбарлик лавозимларида: вилоят санитария эпидемиология станцияси бош шифокорининг ўринбосари, вилоят асаб-руҳий касалликлар шифохонасининг, кейинчалик наркология диспансерининг бош шифокори бўлиб ишлаганида ана шу ақидага қаттиқ амал қилди. Масъулият уни янги бинолар қуришга, ходимларни ўз ишига виждонан ёндошишга руҳлантиришга даъват этди. Бундай омиллар эса ўша жойларда соғлиқни сақлаш ишининг юқори даражада бўлишини таъ-минлади. Айниқса, Толимаржон, Усмон Юсупов туманларида бош шифокор бўлиб ишлаган йиллар қайноқ меҳнат жабҳасига бой бўлди. Усмон Юсупов тумани ҳам чўлда ташкил этилган, ҳамма нарсани йўқдан бошлашга тўғри келган эди. Туманда қисқа даврда 60 ўринли замонавий шифохона, катталар ва болалар сиҳатгоҳлари, юқумли касалликлар шифохонаси, дорихона бинолари қурилди. Албатта, бундай бунёдкорлик ишлари катта ташкилотчилик ва куч-ғайрат талаб этар эди. Қалбида эл-юртга фидокорона хизмат қилиш ҳисси жўш урган Ҳамро Абдуллаев бундай мададни одамларнинг ишончидан, меҳридан топди.

- Кенг кўламли ҳаёт жабҳасида инсон ташвишлар гирдобига кўмилиб, оддий бир нусхага айланиб қолиши қийин эмас,-дейди Ҳ.Абдуллаев. - баъзан ишлар юришмаган пайтлар бўлади, шунда сенга тош отувчилар, устингдан кулувчилар кўпайиб қолади. Қийин палларда одамни суяйдиган, умид учқунларини чўғлантириб турадиган бир маънавий қудрат бор, бу-эътиқод. Эътиқод имон бутунлигини таъминлайди, кишини ўз жамоасида, одамлар ўртасида қиёфасини белгилайди.

Ҳамро ака бу гапларни беҳудага таъкидлаётгани йўқ. Эндиликда ҳаётда нимага эришган бўлса, уларнинг замирида қатъийлик, бирсўзлилик мужассамлашганини билади. Шўро замонида раҳбар фақат ижрочи, унинг фикри билан ҳеч ким ҳисоблашмасди. Ҳамро ака бундай тартибни бузгани учун қанчалаб дашномларга қолган, маломатлар эшитган. Айниқса, вилоятда ўткир юқумли касалликлар вируси топилганда бу маълумотни жамоатчиликка эълон қилишни талаб қилиб, қанча тазйиққа учради. Таъзирини есин дегандек қилиб, ақли заиф болалар интернати директорлигига ўтказишди. Бу ерда ҳам кўз юмиб бўлмайдиган нуқсонларга дуч келди. Бир умр бахтсиз бўлиб туғилган болалар учун бериладиган овқатлар талабдан оз, сифатсиз экан. Қанча ҳаракатлардан кейин болалар қорни тўйиб овқат ейдиган бўлишди.

Эътиқодни баланд тутган инсон ўзлигимиз тантана қилган доруломон кунларни шукроналик билан кечирмоқда. Айниқса, инсон саломатлигини сақлаш борасида йўллар очилгани кўнглини тоғ қилди. Ҳаж сафарини адо этди, руҳан покланиб яна бир марта эътиқод билан яшаш улуғ саодат эканига ишончи кучайиб келди. Эндиликда умр мазмуни, ҳаёт тажрибаларидан орттирган сабоқлари эвазига ёшларни поклик, эзгулик йўлига тарғиб қилиб келмоқда.

Ҳамро Абдуллаев яқинда Қашқадарё вилоят асаб-руҳий касалликлар диспансерининг бош шифокори сифатида иш бошлади. Вазифага ўзига хос талабчанлик билан ёндошиб, ишни кўнгилдагидек ташкил қилишида қалб даъвати, эътиқод бутунлиги асқотаяпти.

Мурод РАҲМАТОВ.

ҲАМКОРЛИК ЛОЙИҲАСИ

БМТнинг Тошкентдаги ваколатхонасида «ОИТС, жинсий йўллар билан юқадиган касалликлар ва гиёҳвандлик хавфига ҳар томонлама курашишга кўмаклашиш» лойиҳасининг тақдимот маросими бўлиб ўтди. Уни БМТнинг Ўзбекистондаги доимий вакили Павел Крал очди. Иммунитет танқислигига олиб келадиган хавфли касалликларга қарши курашда ҳукумат ва ноҳукумат ташкилотлари, БМТ ҳамда бошқа халқаро ташкилотларнинг саъй-ҳаракатига техник жиҳатдан кўмаклашиш мақсадини кўзда тутадиган мазкур лойиҳа Ўзбекистон ҳукуматининг ташаббуси билан тайёрланган. Лойиҳага салкам ярим миллион АҚШ доллари миқдорида маблағ жалб қилинган.

Ҳозиргача дунё бўйича 30,6 миллиондан зиёд киши орттирилган иммунитет танқислиги (ОИТС) касалига учраган. Уларнинг 11 миллиондан ортиқроғи ҳаётдан кўз юмган. Аҳоли ўртасида кенг тарқалган фикрга қарши ўлароқ, касаллик асосан дунёнинг кам ривожланган давлатларида хуруж қилмоқда. Аниқланган беморларнинг ўн фоиздан сал зиёдроғигина ривожланган мамлакатларда истиқомат қилади. Текширишлар касаллик ёшлар орасида кўп учраётганини кўрсатмоқда. Асосан жинсий муомала ва игна билан гиёҳванд моддалар қабул қилиш орқали юқадиган аср вабосининг олдини олиш бўйича шошилинч чора-тадбирлар кўрилмаса, бу хасталик нисбатан кам учрайдиган ўлкаларда ҳам кенг тарқалиб кетиши мумкин. Шу боис ҳукумат ва халқаро ташкилотларнинг хатти-ҳаракатини мувофиқлаштириш эҳтиёжи ҳар қачонгидан ҳам долзарб бўлиб турибди.

Маросимда сўзга чиққан Соғлиқни сақлаш вазири Ш.Каримов Ўзбекистон мустақилликка эришганидан сўнг бундай касалликларга қарши курашни кучайтиргани ва унинг дастлабки натижаси ўлароқ, мамлакатда мазкур хасталиклар хавфи чекинганини таъкидлади. Халқаро кузатувчилар ҳам Ўзбекистонда бу соҳадаги вазият қониқарли эканини қайд этишмоқда. Лекин ўтказилаётган тадқиқотлар натижаси яқин келажакда бундай хавфли касалликларнинг кескин кўпайиш эҳтимоли ҳам борлигини кўрсатмоқда. Мазкур лойиҳа шу хавфнинг олдини олишда кўмак беради.

БМТ мутахассислари Ўзбекистондаги қониқарли вазиятнинг салбий томонга кескин ўзгариши мумкинлигига далил сифатида чегарадош ҳудудларда ОИТСга чалинган беморлар, гиёҳвандлар сони ошиб бораётганини келтирдилар. Бу эса хасталикнинг ён-атрофга тез тарқалишига сабаб бўлиши мумкин. Наркотик моддалар етиштириш бўйича дунёнинг етакчи минтақасига айланган Афғонистон ҳам қўшни мамлакатлар учун доимий хавф манбаидир.

Лойиҳа иммунитет танқислиги касалликларига қарши курашда қонуний-ҳуқуқий базанинг кенгайтирилиши ва мустаҳкамланиши, тегишли соҳа ходимларининг касб-малакасини ошириш, масъул ходимларни зарур миқдордаги ахборот билан таъминлаш, касаллик хавфи юқори бўлган аҳоли табақалари, айниқса, ёшлар орасида кенг кўламли тушунтириш ишлари олиб бориш каби масалаларни қамраб олган. Унинг амал қилиш муддати икки йил. Лойиҳа ижроси давомида қатор тадбирларни ўтказиш ҳам режалаштирилган.

Меҳнат, рағбат, самара

ҚИЗИЛТЕПА ХАЗИНАСИ

Бугун Қизилтепа кўчаларида ҳам байрам руҳи ҳукмрон. Сурункасига икки йил режани бажаролмаган туман пахтакорлари мана ниҳоят мақсадга эришдилар, нафақат вилоятда, балки республикада биринчилар қаторида 10070 гектар майдоннинг ҳар гектаридан 27 центнердан «оқ олтин» хирмони кўтарилиб, она-Ватан хазинасига 27200 тоннадан зиёд юқори сифатли саноат хомашёси топширилди.

Бундай қувончли муваффақиятни қўлга киритишнинг ўзи бўлмади, албатта. Хўжаликларнинг қарийб ярми Малик чўли ҳудудида жойлашган. Аҳоли сийрак, ишчи кучи кам. Шу боис қизғин паллада ташкилот ва корхоналар ёрдамга келишди. Чўлқуварларга маданий-маиший хизмат кўрсатиш ҳар томонлама намунали уюштирилди. Натижада ғўза парвариши аҳоли зич жойлашган хўжаликларники каби илғорлар тажрибаси, юксак агротехника талаблари асосида олиб борилди. Ғўзани бегона ўтдан тозалаш, ўсимлик қатор ораларига ишлов бериш ва пахта йиғим-терими даврида оталиқ ташкилоти кўмагидан кенг фойдаланилди.

Энг муҳими, иш тўғри ташкил қилинди, бошқача қилиб айтганда пахтачиликда тўлиқ ижарага ўтилиши ютуқларга чинакам қанот бағишлади. Барча экин майдонлари 4645 ижарачига тақсимлаб берилди. Шу ўринда кейинги йиллардаги қолоқликка сабаб бўлган бош муаммо - малакали кадрларни ишга жалб этиш сиёсати ўзини оқлаганлигини таъкидлаш лозим.

- Пахтакорларимизнинг ютуғида «Янги қудуқ» деҳқон-фермерлар уюшмаси, «Варазун», «Деҳқонобод», Қосим Қобилов номли «Тавовис»,«Зармитан»,«Бухоро»,«Ўзбекистон»,«Зарбдор» жамоа хўжаликларининг ҳиссаси катта,- дейди туман ҳокими Шабон Набиев, -»Варозун» жамоа хўжалигидан Комил Рўзиев, Салим Тўрақулов, «Деҳқонобод» жамоа хўжалигидан Султон Асадов, Фарҳод Асадов, Қосим Қобилов номли жамоа хўжалигидан Саттор Мирзаев, Садриддин Ҳамдамов, «Бухоро» жамоа хўжалигидан Музаффар Муҳамедовлар бошлиқ бригадаларда ҳар гектар ердан 50 центнердан ошириб юқори сифатли пахта йиғиштириб олинди.

Йиғим-теримга барака киритган кўпмингкилограммчилар Ўғилой Мансурова, Майрам Жалилова, Муҳаббат Шодиева, Нусратой Пўлатова, Зулайхо Нуруллаева, Маҳбуба Жўраева, Сожида Адизова, Муяссар Ҳакимова каби пешқадамларга ҳар қанча миннатдорчилик билдирсак оз. Уларнинг ҳар бири хирмонга 10 тоннадан дурдона тўкдилар.

Етиштирилган ҳосилнинг 90 фоизи юқори навларга сотилди. Бу ўз навбатида мўл даромад учун чинакам манба бўлаётир. Туманда пахтачиликнинг ўзидан 710 миллион сўмдан зиёд даромад қилинаётир. Қизилтепаликлар айни кунларда режага қўшимча яна 3000 тонна қимматбаҳо саноат хомашёси йиғиштириб олиш учун астойдил меҳнат қилмоқдалар.

Зарбдор меҳнат ва тадбиркорлик туфайли Қизилтепа ерларининг хазинаси очилиб, табаррук замин инсонга ўз саховатини сочмоқда. Туманда ғалла тайёрлаш режаси ҳам муваффақиятли ўринлатилган эди. Айни пайтда эса 9580 гектар майдонда серҳосил буғдой навлари экилди. Дастлаб ғалла экилган майдонларда яшил майсалар ҳосил бўлиб, кўзни қувонтираётир.

Ризо ХУДОЙҚУЛОВ.

Шу сонга хабарлар

РЕЖА УДДАЛАНГАН КУНДА

Бир неча кундирки Ҳамза номидаги Ўзбек давлат мусиқа ва комедия театри ижодий жамоаси Қашқадарё вилоятида бўлиб, ҳосилни йиғиштириб олаётган теримчиларга ўз санъатларини намойиш этмоқдалар. Айниқса Қарши туманидаги Юсуф Хушвақтов номли жамоа ширкат хўжалиги пахтакорлари билан бўлиб ўтган учрашув тўпланганларда катта таассурот қолдирди. Санъаткорларнинг бу учрашуви хўжалик йиллик режани уддалаган кунда тўғри келганлиги айни муддао бўлди. 910 гектар майдонда ғўза ўстирган деҳқонлар 2550 тонна юқори навли саноат хом ашёси етказиб бердилар.

ОТАХОНЛАР ТАШАББУСИ

Нуроний жамғармаси Косон тумани бўлими отахонлари ажойиб ташаббус билан чиқдилар. Улар пахта-йиғим терими давом этаётган шу кунларда, деҳқонларга мадад беришга аҳд қилдилар. 68-73 ёшни қаршилаган Бекмур бобо Омонов, Мелитош бобо Ҳасанов, Искандар ота Давиров, Кўчқор бобо Жўраев, Ашур ота Шоимовлар ваъдаларига вафо қилганлари ҳолда кунига 35-40 килограммдан пахта теришмоқда.

Шавкат СУЛТОНОВ.

ДАЛАДА КОНЦЕРТ

Маданият ходимлари касаба уюшмалари Навоий вилояти қўмитаси «Ўзбекнаво» гастрол концерт бирлашмаси билан ҳамкорликда агитбригада ташкил этди. Ушбу агитбригада вилоят туманларида бўлиб, пахтакорлар, йиғим-теримда иштирок этаётган ҳашарчиларга қизиқарли концерт номерларини намойиш этмоқдалар. Шунингдек, инсон ҳақ-ҳуқуқларини муҳофаза этиш, меҳнаткашларнинг ижтимоий-иқтисодий манфаатларини ҳимоя қилиш тўғрисида суҳбатлар ўтказишяпти.

Ижтимоий ҳимоя

Мониторинг ёрдами

Дарвоқе, бугунги кунда мониторингсиз ишлаб бўлмайди. Корхона - ташкилотларда амалга оширилаётган ўзгаришлар иш бошида белгиланган мақсадларимизга қанчалик мувофиқ келиш- келмаслиги, тўғри йўлдан оғишмай бораётгани мониторинг йўли билан аниқланади.Меҳнат кодекси моддаларининг жойларда тўлақонли амал қилишини назорат қилишда касаба уюшма ташкилотлари жонбозлик кўрсатиб келишади.Хусусан, корхоналарда иш вақтини тўғри ташкил этиш, меъёрсиз иш режасида меҳнат қилаётганларнинг бандлик вақтини мувофиқлаштириш биринчи галдаги вазифалардандир. Жиззах вилоятида шу вазифани бажариш бўйича ўтказилган мониторинг натижалари шуни кўрсатдики, давлат солиқ идораларининг ходимлари айниқса меъёрсиз иш режаси асосида ишлашар экан. Уларнинг кўпинча меҳнат қонунчилигидаги кўрсатилган жадвалдан бисёррок, баъзида байрам ва дам олиш кунлари ҳам меҳнат билан банд бўлаётганлари мониторинг асосида аниқланди.

Тезкор шарҳ

ИРОҚ: КИМЁВИЙ ҚУРОЛ МОЖАРОСИ

Бирлашган Миллатлар Ташкилоти Хавфсизлик Кенгаши билан Ироқ ўртасида анча вақтдан буён давом этиб келаётган баҳсу мунозаралар сабабларидан бири Ироқнинг кимёвий қуролга эга ёки эга эмаслиги тўғрисидаги турли далилу тахминлар билан изоҳланади. Бунинг ҳақиқатга қай даражада мос келиш-келмаслигини аниқлаш учун Ироқ ракеталари жанговор каллакларида қолган излар Франция ва Швейцария лабараторияларида қўшимча текширувдан ўтказилган эди. Мазкур текширув натижалари «ви-экс» газига алоқадор тахминлар ўз тасдиғини топмаганини кўрсатди. Хорижий мамлакатлар ахборот маҳкамалари тарқатган хабарларда айтилишича, бу хулоса БМТнинг Ироқни қуролсизлантириш бўйича махсус комиссияси раиси Ричард Батлернинг шу ҳафта душанба куни эълон қилинган маърузасида ўз аксини топган.

Маълумки, ўтган йил ёзида АҚШ қуролли кучлари лабораторияларининг бирида Ироқ жанговор каллагидан одамнинг асаб тизими фаолиятини фалаж қилиб қўядиган «ви-экс» газининг излари топилган эди. Бу эса Ироқ саксонинчи йиллар охирида «ви-экс»ни ишлаб чиқарибгина қолмай, ҳозир ҳам унинг заҳираларига эгадир, деган фикрга боришга сабаб бўлганди. Бироқ мазкур айбловларни Бағдод қатъиян рад этганидан сўнг, БМТ Хавфсизлик Кенгаши бу иш юзасидан қўшимча текширувлар ўтказиш тўғрисидаги қарорини қабул қилган эди.

Душанба куни Нью-Йоркда журналистлар учун бўлиб ўтган брифингда мазкур маърузани тайёрлашда иштирок этган экспертлар ҳам иштирок этган. Улар тадқиқ этилган намуналарда айрим кимёвий элементлар парчаланиши натижасида пайдо бўладиган маҳсулотлар топилганини ва улар муайян шароитларда асаб фалажи газига алоқадор бўлиши мумкинлигини айтишди. Кузатувчиларнинг фикрича, бу ўта эҳтиёткорлик билан айтилган гаплардан кўриниб турибдики, комиссия аъзолари мазкур масала юзасидан ҳозирча қатъий хулоса чиқаришга шошилишмаётир.

БМТ махсус комиссияси раиси Ричард Батлер ўз маърузасида мазкур тадқиқотлар натижаси Ироқнинг ўзи томонидан йўқ қилинган жанговор каллакларида «кимёвий компонентлар умуман бўлмаган» қабилидаги таъкидларига мос келмаслигини айтади. Шунинг учун махсус комиссия «учта лабораторияда топилган излар нимани англатишини изоҳлаб беришини» сўраб Бағдодга мурожаат этганини маълум қилган.

Масала қай тарзда ўз ечимини топади - буни вақт кўрсатади. Бироқ шуниси равшанки, Хавфсизлик Кенгаши охирги хулосага келганидан сўнг, Бағдоднинг бугунги кунда кимёвий қуролга эга ёки эга эмаслигини расман тан олинган бўлади. Шундан кейин эса Ироққа бундан саккиз йил бурун эълон қилинган иқтисодий жазо чораларини давом эттириш ёки тўхтатиш масаласининг кўтарилиши турган гап.

Шуҳрат УМИРОВ,
ЎзА шарҳловчиси.

Мунозара учун мавзу

НОЁБ ТОПИЛМАЛАР–ХАЛҚ МУЛКИ

Маълумки, чоризм истибдоди ва шўролар тузуми даврида бой тарихимиз бўяб кўрсатилди. Мустақиллик шарофати туфайли миллий қадриятларни жой-жойига қўйиш, асл тарихни тиклаб, янги тарихни яратиш юзасидан Президентимиз раҳнамолигида халқимиз дилини нурафшон қиладиган ижобий ишлар амалга оширилмоқда. Бу борада Ўзбекистон Вазирлар Маҳкамасининг «Республика фанлар Академияси тарих институти фаолиятини такомиллаштириш тўғрисида»ги қарорида тарихни чуқурроқ ўрганиш, бу соҳадаги йиғилиб қолган муаммоларни адолатли тарзда ҳаққоний ҳамда тезроқ ҳал этиш чора-тадбирлари аниқ белгилаб берилгани ҳам айни муддао бўлди.

Дарҳақиқат, тарихни ўрганиш ва тиклаш борасида қатор муаммолар ва вазифалар кўндаланг турибди. Масалан, қадимги Хоразм тарихига оид ноёб топилмалар тақдирини ечиш-шу куннинг долзарб вазифаларидан бири бўлиб қолгани ҳеч кимга сир эмас.

Юртбошимиз тарихчилар билан учрашувда «Ўзбек давлатчилигининг асоси Хоразмда яратилган» деганларидек, бу воҳа қадимий цивилизация ўчоғидир. Шунинг учун ҳам россиялик, аниқроғи москвалик тарихчи олимлар 1937-1991 йиллар давомида Хоразмдаги обидаларни қазиш ишларини олиб бориб, топилган ноёб осори-атиқаларни ўзлари билан олиб кетганлар. 1979 йили Москвада чоп этилган «Древный Хоразм» («Қадимги Хоразм») католог-кўргазма китобчасида кўрсатилишича, Хоразм обидаларидан олиб кетилган бебаҳо топилмаларнинг 479 таси Миклуко-Маклай номли этнографик институти, 57 таси Москвадаги Шарқ халқлари санъат, 34 таси Россия давлат тарих музейларидан, дунё аҳамиятига молик ноёб топилмалар эса Санкт-Петербургдаги Давлат эрмитажининг «Хоразм зали»да сақланмоқда.

Шунингдек,Миклуко-Маклай номидаги этнография институтининг ҳар бири 20х80 метр ҳажмидаги иккита омбори Хоразм тарихий обидаларидан топилиб, олиб кетилган нарсалар билан лиқ тўла. Бу ноёб топилмалар россиялик олимларнинг илмий ишлари учун шу кунларда ҳам асосий манба бўлиб хизмат қилмоқда.

Мамлакат мустақиллигининг дастлабки йилларидан бошлабоқ бу тарихий асори-атиқаларни қайтариб келтириш бўйича Қорақолпоғистонда, айниқса Элликқалъа туманида анча саъй-ҳаракатлар қилинди. Бироқ, Россиядаги музейлар раҳбарияти «Бу нарсалар бизнинг мулкимиз сифатида ҳисобда турибди. Фақат нусхаларини ишлаб бериш мумкин, унда ҳам ҳаққи тўланса»,-деб жавоб қайтаришди. Миклуко-Маклай номидаги этнография институтида эса Элликқалъада махсус ўлкашунослик музейи қурилиб, иш бошласа, баъзи нарсаларни қайтариб бериш мумкинлигини таъкидлашди. Чунки, Элликқалъа мавзеси қадимий Хоразмнинг маркази ҳисобланади. Мавзеда 200 дан кўпроқ қўрғонлар, қалъалар, жумладан, Хоразм подшоҳларининг дастлабки қароргоҳи, пойтахти-Тупроққалъа жойлашган.

Қисқа муддатда Бўстон шаҳрида ўлкашунослик музейининг бўлими ташкил этилиб, ўз фаолиятини бошлаб юборди. Аммо ноёб топилмаларни ўз эгаларига қайтариш муаммолари ҳал бўлмасдан қолиб кетаверди.

Вазирлар Маҳкамасининг «Ўзбекистон Республикаси фанлар Академияси Тарих институти фаолиятини такомиллаштириш тўғрисида»ги қарорида юқорида биз тилга олган ҳаётий муаммоларни ҳал этишга алоҳида эътибор берилган. Шубҳа йўқки, тегишли юқори идоралар раҳбарлари, биринчи галда ФАси тарих институти Россияга ташиб олиб кетилган тарихимизнинг бебаҳо бойликларини ҳақиқий меросхўри"- халқимизга қайтариб берилишида амалий иш қиладилар.

А. ИСКАНДАРОВ.

Дўстлик туманидаги А.Яссавий номли ўрта мактаб жамоаси тажрибали муаллима Нозима Қаршиевани алоҳида эъзозлайди. У кўп йиллик меҳнат фаолияти давомида ўндан ортиқ лаёқатли шогирдлар тайёрлади.

Суратда: Н.Қаршиева қизлари билан ўзаро мулоқотда.

Н.АЛМУРОДОВ олган сурат.

МУНОСАБАТ

ЗАМОНГА ХОС, ДАВРГА МОС БЎЛСИН

Ўзбекистон Президенти Ислом Каримовнинг тўй ҳашамлар, оилавий тантаналар, маърака ва маросимларни, марҳумлар хотираларига бағишланган тадбирларни ўтказишга оид Фармони мамлакатимиз фуқаролари томонидан миннатдорчилик ила қарши олинди. Айни кунларда жойларда бўлиб ўтаётган йиғилишлар, жонли мулоқотларда фармон моҳияти, ундан келиб чиқадиган вазифалар аниқ равшан белгилаб олинмоқда.

Мухбиримиз Республика маънавият маркази Тошкент шаҳар бўлими етакчи мутахассиси Қобилжон ҳожи Одилжон ўғли билан худди шу хусусда мулоқотда бўлди.

- Хотирангизда бўлса «Отчопар» маҳалласидаги жоме-масжид қурилишига моддий кўмак берган Саудия арабистонилик юртдошимиз Камолиддин Ал-Бухорий тўйларимиз, маракаларимизда иштирок этгач, ярим ҳазил оҳангида: «Сизларнинг бой бўлишингиз қийин, чунки маросимларингизда катта исрофгарчиликларга йўл қўйилар экан» деган эдилар. Муҳтарам ҳожи, сиз бу фикрга қандай қарайсиз?

- Муҳтарам Президентимиз ўз фармонларида халқ дилидаги гапларни айтдилар. Чинданам хорижлик юртдошимиз таъкидлаганидек тўю маракаларимиз баъзида керагидан ортиқ сарф-ҳаражатлар, исрофгарчиликлар билан ўтаётир. Ҳозирнинг ҳақ-ҳуқуқлари ва тўй арафасида куёв томонидан бериладиган маҳр ҳақида сўз боради. Маҳр шариат ҳукми билан белгиланган эмас, балки урф-одатдир. Уни беришга қодир бўлганлар ҳам, ночорлар ҳам бор. Шу боис ҳар бир киши ўз шароитидан келиб чиқиб, масалага оқилона ёндошмоғи лозим. Катта миқдорда қалин пули ундириш, дабдабали тўйлар ўтказиш ҳам шариатимизга зид бўлган амаллардир.

Президент Фармонини эл-юрт миннатдорчилик ила қарши олганлигининг яна бир сабаби шуки, сўнгги вақтларда баъзи бир бойваччалар, афсуски улар орасида мансабдор кишилар ҳам бор, манманликка, кибру-ҳавога берилиб оддий одамларни танимай қолдилар. Ҳатто ЗАГСлар-ги бозор шароитида кўп болали оилалар, оддий фуқаролар имкониятлари ҳисобга олинмаётир. Фармони олийдаги «атрофда яшаётган одамларнинг ҳол-аҳволини инобатга олмаслик», «мазкур интилишларнинг носоғлом мусобақага айланиб кетиш ҳоллари дабдабали тўй ҳашамларни ўтказишга қурби етмаган ор-номусли кишиларни оғир аҳволга туширмоқда» каби жумлаларни ўқиб хотиржам юролмайсан киши.

- Бир неча йил Қоҳирада дини Исломдан таҳсил кўрган киши сифатида суҳбатимиз мавзуига оид қандай шахсий фикрларингиз, мулоҳазаларингиз бор?

- Ислом дини ҳар қандай исрофгарчиликни, ортиқча дабдабаларни, такаббурлигу манманликни қоралайди. Пайғамбаримиз Муҳаммад алайҳиvасаллам ҳадисларида марҳамат қиладиларки, «Ким қайси миллатга ўхшашга интилса, у ўшалар жумласидандир». Бу муборак калимани шунинг учун келтираябманки, собиқ шўро даврида миллатимизга, анъаналаримизга мос бўлмаган урф-одатлар ҳаётимизга кириб келди. Асрлар мобайнида ота-боболаримиз кўз қорачиғидек эъзозлаб келган қадриятларимиз биздан узоқлашиб қолганлиги бор гап. Мустақилликка қуллуқ! Унинг шарофати ила ўтмишидан, динидан, маданиятидан мосуво бўлган халқ ўзлигини таниди, жаҳонга юз тутди. Ўтмишнинг ёмон иллатларидан бири одамлар ароқ ичишга ўргандилар. Хатто аёлларимиз баъзму жамшид қуриб спиртли ичимликлар ичиб гуноҳга ботдилар. Қуръони Каримнинг (Нисо) аёллар деб номланган сурасида аёлларга турна қатор машиналарда бориш, чалларию, бешик тўйларни дабдабали ўтказиш оддий фуқароларда норозилик уйғотаётган эди. Фармон кўзимизни очди, ақлимизни пешлади. Чамаси ҳар бир фуқаро ўзи билан ўзи очиқчасига гаплашиб тегишли хулосалар чиқариб олмоқда.

- Бизни гуноҳга ботираётган бидъатлардан яна бири тўй олди, тўй пайти ва тўйдан кейинги ҳолатларга эътиборни қаратсак, қайси бир «сабзи тўғрар», «куёв оши», «маслаҳат оши»лар ичкиликсиз ўтади?! Энг ёмони бундай тадбирларда ёшлар иштирок этаётгани ва улар ҳам спиртли ичимликлар ичишга ўрганишаётганидир.

- Фикрингизга қўшиламан. Бу маҳаллаларда ўзаро талабчанлик бўшашиб кетганлигининг оқибати. Яшириб нима қилдик, бирор амалдор кўнглига келган ишни қилса, дабдабабозликка берилса, уни вақтида тартибга чақирмаймиз. Кимлардир ёмон кўринишдан чўчишади. Шу ўринда бунинг акси бўлган ҳаётий бир мисол келтирсам. Кўкча даҳасидаги маҳаллалардан бирида тўю тантаналар ичкиликсиз ўтказилар экан. Сабабини суриштирсам маҳалла оқсоқоллари «агар ичкилик дастурхонга қўйилса биз қадам босмаймиз» дея шарт қўйишибди. Шундан сўнг бутун бошли маҳалла оқ оғудан тамомила воз кечишибди. Оммавий ахборот воситалари бундай хайрли ишлар, тажрибаларни кенг оммалаштиришлари лозим.

Дарвоқе, тўй-ҳашамларимиз, маъракаларимиздаги дабдабабозлик, исрофгарчиликлар ҳақида илгари ҳам газеталаримизда кўп ёзилган. Айниқса, зангори экран орқали мақсадга мувофиқ кўрсатувлар берилган. Бироқ негадир бундай ишлар маълум вақтдан кейин тўхтаб қолган. Изчиллик бўлмаганлиги учун чамаси таъсири ҳам кутилгандек бўлмади. Ўқувчиларимиз маъзур тутсинлар, бидъатлар қайтага беш марта авж олиб кетди. Сохта шуҳрат кетидан қувганлар кеча юз кило гуруч дамлаган бўлса, эртасига 200 килога ўтдилар. Муқаддас китобларга таянган ҳолда таъкидлайман. Бундай исрофгарчиликлар садақага кирмайди. У бориб турган шуҳратпарастлик, маънавий қашшоқлик белгисидир. Оллоҳ буюрган, Оллоҳ рози бўладиган амалларимиз кўп. Шулар ҳақида кўпроқ ўйлайлик.

Халқимиз орасида «Пайғамбар оши» маросими ҳам юради. У ҳам муқаддас китобларимизда йўқ одат. Ҳаётнинг ўзи шоҳид 63 ёшга тўлган баъзи отахону-онахонларимиз ҳаддан ташқари ноъзу-неъматга тўла дастурхонлар ёзиб, юртга ош бериб, маънавиятимизга, ёшларимиз тарбиясига катта зиён етказмоқдалар. Ана шундай тадбирларни ўтказишга имкони бўлмаганларда норозиликлар пайдо бўлмоқда. Ўзимча фикр қиламан, Фармони олийда таъкидланганидек ортиқча маблағларни халқимизнинг азалий одатларига амал қилиб, хайр-эҳсон, меҳр-мурувват кўрсатиш, муҳтожларга, бева-бечораларга ёрдам бериш, турар-жойларни обод қилиш, йўллар, кўприклар қуриш йўли билан эл-юрт ўртасида ҳақиқий обрў-эътибор қозониш мумкинку?!

Мамлакатимиз Президентининг «М.Я.Қуроловни Ўзбекистон Республикаси Давлат солиқ қўмитаси раисининг биринчи ўринбосари вазифасидан озод қилиш тўғрисида»ги Фармонининг ҳам тарбиявий аҳамияти катта бўлди. Одамлар юртимизда қонун устувор эканлигига, давлатимиз раҳбари халқ дилидан кечаётган ўй- фикрларни ҳамиша теран илғаб, шунга яраша чора-тадбирлар белгилаётганлигига чуқур ишондилар.

- Фармон муносабати билан маҳаллалар фаоллари, участка нозирлари фаолиятида қандай ўзгаришлар бўлиши керак, деб ўйлайсиз?

- Оқсоқоллар кенгашига кўпроқ уруш ва меҳнат фахрийлари, зиёлилар, оммавий ахборот воситалари ходимларини жалб этиш керак. Улар масжидлар, диний ташкилотлар билан ҳамжиҳатликда иш олиб борсалар айни муддао бўлур эди. Хотин-қизлар қўмиталари ишини тубдан қайта ташкил этиш лозим. Баъзи жойларда, хусусан Тошкент туманида «намунали хонадон», «намунали оила» деган шарафли номга мушарраф бўлганлар кўп. Улар ҳақида кўпроқ гапиришимиз, матбуотда мақолалар эълон қилишимиз керак.

Тўй-маърака халқимизнинг ўлмас, азалий анъаналаридир. Уларни замонга хос, даврга мос қилиб ўтказишга ҳисса қўшиш эндиликда ҳар бир софдил, ватанпарвар фуқаронинг бурчидир. Улуғ [illegible] тўйиу-маъракаси, азалий урф-одатлари худди шу улуғ мақсадларга муносиб бўлмоғи лозим.

Суҳбатдош: Абдунаби МАННОПОВ.

СЎХ ДАФТАРИДАН

Йўлдош Сулаймон

ЧАШМА

Гўзаллар гўзали Сўхнинг чашмаси
Унинг бор ўзгача бир карашмаси.
Нозанин нозидай жимрилган они -
Эркаланиб яйрар ошиқлар жони.
Кулган каби «биқ-биқ» этишинг ёқар,
Ширингина қўшиқ айтишинг ёқар.
Ошиқдирман худди ўша куйингга,
Ким талпинмас сенинг ширин бўйингга.
Қуёш ҳар кун сенга бир тушиб ўтар,
Ороланиб ой ҳам чўмилиб кетар.
Сендандир боғларнинг бари чеҳраси,
Эй, тоғлар бағрининг пари чеҳраси -
Биламан, қолмаган номим эсингда,
Менинг муҳаббатли хаёлим сенда!
Бугун Тошкентдан ҳам бўйлаб турибман,
Ишқий достонингни ўйлаб юрибман!

ҲАЛИ ЎЗИНГНИ КЎРМАЙ

Мен сени ўйлардим ҳали ўзингни кўрмай,
Мен сени куйлардим ҳали ўзингни
кўрмай.
Изларингни излардим ҳали изингни
кўрмай,
Вужудимда ўт ёнган ҳали кўзингни
кўрмай.
Мажнундай эдим сенга ҳали юзингни
кўрмай!
Топдим сени ўзингдан ўзга хаёлни
сурмай,
Аввал қара нигоҳимга йўлингни бурмай,
Шарафласин, кел, эй, бизни карнаю
сурнай!

ТУН

Борлиқ туннинг бағрига чўккан,
Қоронғулик борини тўккан.
Ваҳимали кўринар қоя,
Девга ўхшар ҳар битта соя.
Ҳашаротлар чуриллаши ҳам,
Қурбақалар қуриллаши ҳам
Сергак этиб туради кишин.
Чўчитади ҳатто тун қуши,
Эшитилар бўри увлаши,
Юрибдими ёки қувлашиб.
Муздай-муздай шабода елар,
Чулдираган овоз ҳам келар.
Қоронғуда узилмайди гул,
Қоронғуда сайрамас булбул,
Ғижинаман укки сайраса.
Наҳотки, у тунда яйраса...
Ундайларнинг орзусидир тун,
Чиқа қол, эй, ўзинг ёруғ кун!

ТОҒ ОҲУСИ

Қўшни қизи ёнгинамдан ўтаётир,
Хаёлимда ёнишимни кутаётир.
Меҳмон йигит сўз бисотин титаётир,
Дудуқланиб ҳижолатдан тутаётир,
Аламидан қоғозга не битаётир?!
Гўзал эса, қиё боқмай нетаётир,
Дил қўшиғин кимга изҳор этаётир?!
Гул узатган унга бугун битта ботир,
Гул қадрига энди-энди етаётир,
Тоғ оҳуси қаерларга кетаётир?!

ДИЛРАБО СЎХ

Сўх тоғлари сўлим-сўлим,
Яна сенга тушди йўлим.
Ошиқ кўнглим сени истар,
Руҳимдаги қайноқ ҳисда -
Баланд-баланд тоғларингнинг,
Ўхшаши йўқ боғларингнинг -
Оромижон хуш бўйи бор
Соғинтирган ул уйи бор,
Баҳодиржон пок дил ошнам,
Гўзаликка доим ташна:
Ҳар он ўнгдан келиб ишлар,
Чирой очган қурилишлар.
Шивирлайди чексиз боғлар,
Бошланяпти бахтли чоғлар.
Ҳар қадамда битта чашма,
Дилрабо Сўх шундай яшнаб -
Ловуллатиб кўзимизни,
Лол этяпти ўзимизни!

МАҲЛИЁ

Назокат манзараси Сўхга етмас
Бир кўрсанг кўз олдингдан сира кетмас.
Тоғларида булоқлар оқиб турар,
Шаршаралар дилларга ўт ёқиб турар.
Ёнбағирлар кўксига гул тақиб турар,
Ҳаяжоним мағзини чақиб турар.
Маҳлиёман кўзилару улоқларга,
Маърашлари кундай ёқар қулоқларга,
Шеъру қўшиқ ошиқ эрка булоқларга,
Гул хуш бўйи уфиради димоқларга.
Ҳордиқ бериб, гоҳида кўл-оёқларга,
Сувдан чиқиб думалаймиз қумлоқларга...
Нуқта қўйиб, пасту баланд жумбоқларга,
Қўшиламиз миннати йўқ чақчақларга!
Кулгу ўрин қолдирмайди чарчоқларга,
Дам олгани келинглар-ей биз ёқларга!

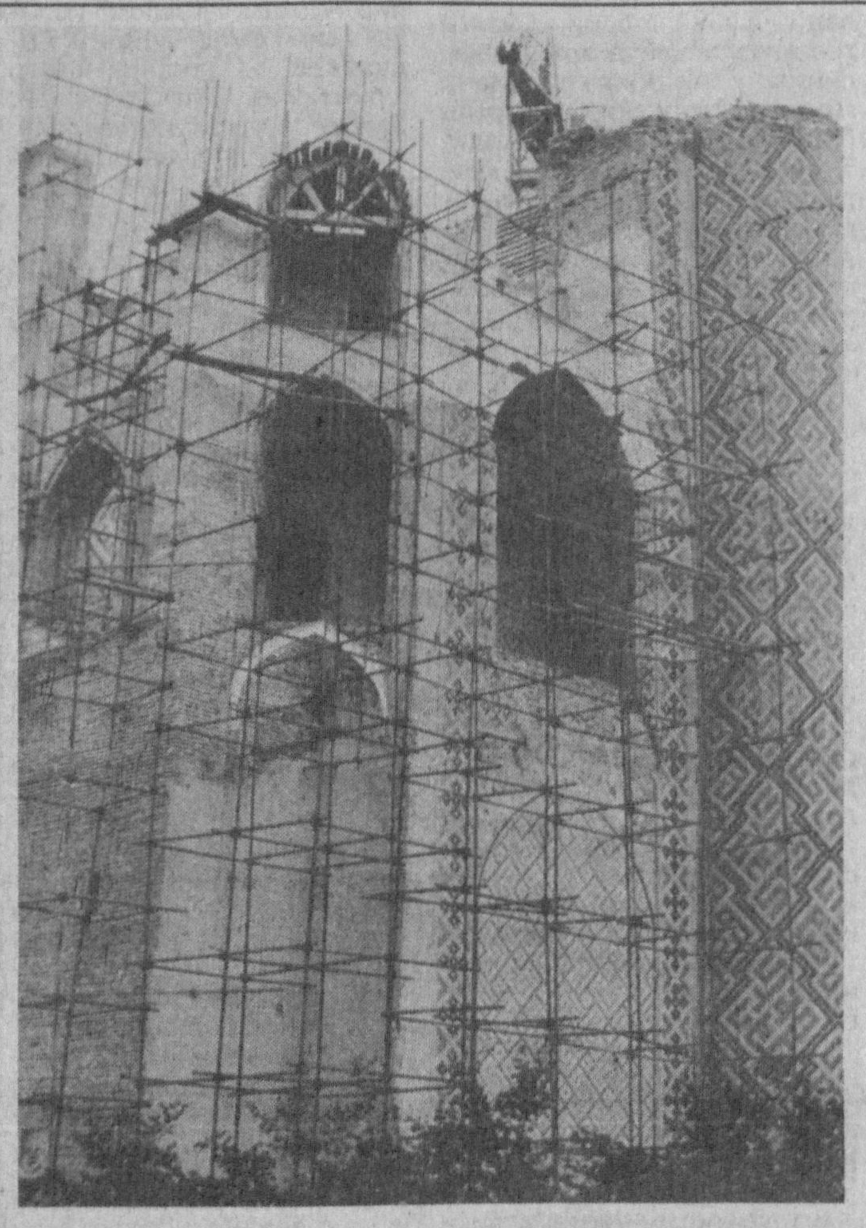

«Меъмор 96» таъмирлаш устахонаси ишчиси Неъматжон Содиқов Бибихоним ансамблини таъмирлашда ўзининг муносиб ҳиссасини қўшмоқда.

Б. ҲАМРОҚУЛОВ олган сурат.

ИШТАҲАНГГА БАЛЛИ!

Француз фуқароси Манжу кейинги йигирма йил ичида 18 та велосипед, 7 дона телевизор, 6 та қандилни еб ҳазм қилиб юборди.

Булардан ташқари у компьютер, вилка, лижа хассаси ейишни ҳам хуш кўраркан, ҳатто бир гал унча катта бўлмаган спорт учқичини ҳам еб улгурган экан. Мантжуни Лондондаги автомобиллар кўргазмасида ишлаши унга «озиқ-овқат халтаси»ни тўлдиришига қўл келяпти. У тишини жуда эҳтиёт қилади. Металл нарсаларни унинг шогирди ярим сантиметрдан қилиб кесиб тайёрлаб беради. Мантжуми ошқозони бундай «ноёб» овқатларни ҳазм қилишни ҳозирча уддалаб келмоқда.

Мантжу келажакда сувости кемасини ейишни орзу қиляпти. Бироқ бу баҳайбат кемани ҳазм қилиш учун минг йил керак эканлиги уни ташвишга солмоқда.

Ҳар тўғрида

ВЕЛОСИПЕДНИНГ ЁРДАМИ

Пенсильванияли жаноб Рендел ўз буйрагини биттасини оғир азоб чекаётган қизчасига кўчириб ўтказишни қанчалик илтимос қилмасам унинг сўзлари дўхтирларга кор қилмади. Улар бунга розилик билдирмадилар. Гап шундаки, ўшанда Ренделнинг оғирлиги 134 кг бўлиб, бу аҳволда унинг буйрагини трансплантация қилиш хавфли эди. Шундан сўнг Рендел ўз вазнини камайтиришга киришди: велосипед ҳайдади, чўмилишни канда қилмади. Бундан ташқари кундалик рационидан қийин ҳазм бўладиган таомлардан воз кечди, фақат кўкатлар унча семизликда бўлмаган товуқ гўштини истеъмол қила бошлади. Шундан ярим йил ўтгач, дўхтирлар операцияга розилик беришди. Энди унинг вазни 40 килограммга камайган эди.

Ҳам суюнасиз, ҳам куйинасиз

ПОЕЗДАГИ ҲАНГОМА

Хизмат сафари билан Тошкентдан қайтаётган эдим. Вагон ичкариси қизиган, ярим-ёрти очилган деразалардан кирган шамол ҳам сезилмас, купеларнинг димлиги сабабли нафас олиш қийин эди. Ёнимиздаги шеригимиздан бири отахон ўзини қаерга қўйишни билмай безовталанарди. У киши ҳарбийда хизмат қилаётган кенжа фарзандини кўргани келган эканлар.

Отахонни жой тайёрлаб ётқиздик. Қариянинг пешонасидан тер қуйилар, кўкраклари тинимсиз кўтарилиб тушарди.

Поезд ўрнидан қўзғалганидан сўнг вагон назоратчиси патта текширишга тушди. Навбат бизга келганида отахоннинг аҳволини кўриб тўхтади.

- Тинчликми? Нима гап?

Жавобимизни эшитгач ўриндиқ четига ўтириб отахоннинг пешонасини ушлади.

- Ие, иссиқлари баландку!

Кейин патта текширишни ҳам тўхтатиб хонаси сари юрди. Аспирин таблеткасини топиб келтириб ичирди.

- Ҳозир аччиқ чой дамлаб бераман.

Назоратчи чойнакни қўйиб кетгач, ортидан кекса шеригимиз дуо қилди:

- Яхши йигит экан, умридан барака топсин!

Ярим соатлардан кейин назоратчи йигит отахондан хабар олгани келди:

- Тузукмисиз энди? Ёки «тез ёрдам» чақирайми?

- Овора бўлманг ўғлим, анча тузукман. Бироқ унинг аҳволи яхшиланганлиги сезилмасди. Бир фурсат вақт ўтгач ота безгак тутгандек титрашга тушди. Танбурдаги ортиқча матрасни олиб устига ёпаётганимизда тағин пайдо бўлган назоратчи бизни тўхтатди-да, хонасидан тўшак, ёстиқ келтирди.

- Сиз учун хўрда пиширяпман, қатиқ ҳам бор. Қалампир билан ичиб оласиз, қалтирашингизни тўхтатади. Унгача мана бу дорини оғзингизга солиб туринг!

Назоратчи йигит шундай дегач мени йўлак томон имлаб чақирди:

- Гулистонга «тез ёрдам» айтиб қўйдим. Кўриб қўйишади.

Ҳақиқатан Гулистон шаҳар бош бекатида икки шифокор кутиб туришган экан. Улар беморга зарур муолажаларни қилишди. Ота қаттиқ уйқуга кетдилар.

Тонгга яқин эшикнинг оҳиста очилишидан уйғондим.

Тунда бизни қўрқитган отахон шеригимиз юз-бетларини сочиқ билан артиб кираётган экан.

- Тузалиб қолдингизми?- сўрадим салом-аликдан сўнг.

- Минг шукур,-ўғлим, минг шукур! - Кейин жойига ўтириб юзига фотиҳа тортгач давом этди,-шу денг, назоратчи йигит одам эмас, тилло экан. Йўқса, мен кимман унга, ошиб борса оддий бир йўловчи. Сизлар ухлаётганларингизда ҳам икки бор шарпа чиқармасдан келиб пешонамни ушлаб кўрди, ўз ўғлимдек меҳрибонлик кўрсатди.

Отахоннинг исми шарифларини сўрасам:

- Избосканда Миркомил домла деса мени кўпчилик танийди.

Шунда ён дафтарчамга «657-58-Тошкент-Наманган-Андижон поезди. 8-вагон. Набижон Қўлдошев октябрь,1998 йил» деган сўзларни ёзиб қўйдим.

ВАГОНМИ Ё БОЗОР

Вагон назоратчилари орасида шундай нусхалар ҳам учраяптики, уларнинг хизмат кўрсатиш шахобчасига қандай йўл билан кириб қолганига ҳайрон бўлади киши.Ўз манфаатидан бошқасини ўйламайдиган, ҳамкасбларига доғ туширувчи бундай «ходим»лардан қачон қутулар эканмиз, деб бошинг қотади. Қарангки, шундайлардан бирини ҳам худди мана шу поезднинг, 12-вагонида атиги бир кунгина олдин учратгандим.

Одатда жаҳон андозаларига кўра купелик вагоннинг умумий ва ухлаб кетиш жойи кафолатланган вагонларидан фарқи қатор қулайликлари, чунончи, тинчлиги ва осойишталиги, ўзгалар сизни ҳадеб безовта қилавермаслигидадир. Шунинг учун ҳам унинг патта баҳоси анча баланд. Амалда эса айрим нафси ўпқон отган вагон назоратчилари масаланинг бу томонини онгли равишда унутиб, қонун-қоидаларни ҳам четга суришади-да, давлат поездидан оталаридан қолган меросдек шахсий манфаатлари йўлида фойдаланишга интилиб, вазифаларини суиистеъмол қиладилар.

Хуллас, ўшанда Наманганган чиққанимиздан сўнг бир неча бекат юрмасимизданоқ вагон гавжумлашиб қолди. Лекин, ажабланарли жойи шундаки, вагонга чиққан йўловчиларнинг аксари қисми купеларга кирмасдан йўлакда тик туришар, қўлларидаги юклари, гоҳо эса қаторлаштириб йўлакларга териб қўйилган қоплари юришига ҳалақит берар, бундан йўловчиларнинг асаби бузилар аҳвол купе вагоннинг эмас, умумий вагонникидан ҳам беш баттар эди.

Ярим соатлар чамаси вақт ўтгач ёши йигирмага етиб-етмаган йигитча чойнакни тарақлатиб қуяркан шанғиллади:

- Дарров пулини чўзинглар!

- Ҳозирнинг ўзида тушиб ёки қочиб кетаётганимиз йўққу! - Шерикларимиздан бири норозилик билан тўнғиллади. - Балки манзилга етгунимизча яна бир неча марта чой ичармиз.

Йигитча сўзамолгина экан, дарров жавоб қайтарди:

- Унда яна ўн марта чўзасизлар.

Чойнинг сифати тўғрисидаку гап юритиш ортиқча, Булар ҳали ҳолва экан. Қўқон шаҳрига етганимизда вагон тирбанд бўлиб кетди.

Бошга тушганини кўз кўрар, деганларидек яна ҳалиги «эпчил» йигитчадан яна сўрашга мажбур бўлдик. Поезд қайсидир бекатда тўхтаганида қаерга келганлигини билмоқчи бўлиб, сўрадик:

- Вовводод! - дея жавоб қайтарди бояги йигитча.

- Нима? - Кексароқ ҳамроҳимиз тушунмасдан қайта сўради.

- Вовводод!

- Ие! - Ёнимда ўтирган йигит илжайди. - Боя туппа-тузук булбулигўё эдиларку. Энди тиллари калимага келмай қолибдими?

- Бекобод демоқчи шекилли. Демак йўлакни банд қилганлардан тушган чойчақаларни шу йўлга сарфлашарканда! Кайфининг баландлигидан тили айланмаяпти. Яна хизмат вақтида,- яна изоҳ берди ҳалиги кекса йўловчи.

Вагон назоратчисининг хонасига бордим.

- Бола ёш, ҳали шогирд. Энди иш ўрганяпти. Насиҳат қилиб қўямиз,-эътирозимга жавобан деди назоратчи.

Ажабо, ёшлар ҳозирдан шунақа усулда «тажриба» ўрганишса, мустақил ишга ўтганларида нима бўларкин? Ҳа, қаламга олганларим вагондаги воқеаларнинг ўндан бири холос. Мен бу ерда кўзимиз эндигина уйқуга илинганида тижоратчи аёллар болаларини ёнимизга ётқизмоқчи бўлиб жанжаллашганликлари, йўлакдаги йўловчиларнинг тун бўйи ҳангомани баланд пардага қўйиб ухлатмасдан чиққанликлари тўғрисидаги тафсилотларни ёзиб ўтирмадим. Шунингдек, шогирд йигитча ёшлигини инобатга олиб исми-шарифини ҳам келтирмадим.

Ўйлаймизки, вагондаги чайқов бозорини эслатувчи ҳолат, ўзбошимчалик, тўс-тўполон ва эгасизлик сабабларини Андижон темир йўл бекати мутасаддилари ўрганиб чиқишади ва таҳририятимизга жавоб йўллашади. Қолаверса, яна бир нарса кишини ўйлантиради. Ёстиқдек папка кўтариб юрадиган тафтишчи амакилар қаерда қолишди экан. Ёки назоратчи хонасидан қайтишга ўрганишганмикан?

Обиджон ЖУМАНАЗАРОВ, «Ишонч» мухбири.

ЭНГ ЙИРИК ҚЎЗИҚОРИН

...Жаҳонда энг узун мўйловли киши Ҳиндистонда яшовчи Рам Сингх ҳисобланади. 47 ёшли Рамнинг мўйлови 196 смга етибди.

...Энг кичкина одам иорданиялик 25 ёшли Юнус Аль-Эдвань бўлиб, унинг бўйи атиги 65 см экан.

...Булғориялик автобус ҳайдовчи Спас Иванов етиштирган кабачок (майда ошқовоқ)нинг бўйи 153 см. бўлиб, 6 кг. тош босган.

...Бошқирдистонлик Руслан Муҳаммедияров ҳозирча энг йирик қўзиқоринни топган одам ҳисобланади. У учратган бу қўзиқориннинг айланаси 122 см бўлиб, оғирлиги 6 кг-га тенг.

...Эронлик Бахш Али Сабз 140 ёшида ўттиз ёшли хотинидан фарзанд кўрган.

...Чилида яшовчи Леонтира Альбина энг серфарзанд аёлдир. У 55 бола туққан.

...Америкалик Рут Кистлер биринчи фарзандини 57 ёшу 129 кунга тўлганида кўрган.

СУНЪИЙ ТИШЛАР ТАРИХИ

Редакцияга бир муштариймиз хат йўллаб, сунъий тиш қўйиш қаерда ва қачондан русм бўлганлиги ҳақида сўрабди.

Бундан бир неча йил бурун Мисрда иш олиб борган археологлар одамнинг уч дона тишини топганлар. Бу тишлар бир-бири билан олтин ип билан бирлаштирилган эди. Олимларнинг фикрича, ана шу тишларни туташтирувчи дастлабки кўприк ҳисобланиб, бу топилманинг ёши 4500 йилга тенг экан. Тишларни туташтирувчи бундай олтин кўприклар қадимги Хитой ва Юнонистондан ҳам топилганлиги маълум. Филнинг суяги, акуланинг тишидан тайёрланган сунъий тишлар қўйиш қадимги ҳиндиларнинг бадавлат вакилларида русм бўлган. Африкада эса соппа-соғ тишларни суғуриб олиб ўрнига қимматбаҳо тошлар ва металлдан ясалган тишлар қўйиш одат бўлган.

«ЎЗДАВНЕФТМАҲСУЛОТ»

ҲБсининг 98-сонли буйруғига асосан 1ноябрдан бошлаб «Тоштранснефтмаҳсулот» корхонаси «Тошшаҳарнефтмаҳсулот» корхонаси таркибига ташкилий тузилма қаторида киритилиб Пахта нефтбазаси деб юритилади. «Тоштранснефтмаҳсулот» корхонаси реквизитлари бекор қилинади, Пахта нефтбазасининг янги реквизитлари билан иш юритилади.

Маълумотлар учун: «Тошшаҳарнефтмаҳсулот» корхонасига 24-78-94, 24-85-00 ва 24-78-97 рақамли телефонлар орқали мурожаат этилсин.

ИШОНЧ

Бош муҳаррир: Мирғиёс ҚАЮМОВ

Бош муҳаррир қабулхонаси-56-25-36
Бош муҳаррир ўринбосари-56-52-89
Масъул котиб - 56-52-78
БЎЛИМЛАР:
Касаба уюшмалари ва иқтисодиёт-56-82-79.
Ахборот ва спорт-56-87-63. Маънавият ва маданият-56-82-79. Хатлар, оммавий ишлар ва мухбирлар билан ишлаш-56-83-45. Тижорат ва реклама-56-85-66.
ВИЛОЯТ МУХБИРЛАРИ:
Жиззахда - 3-83-01, Наманганда - 6-22-10, Самарқандда - 33-64-24, Фарғонада - 24-58-43, Урганчда - 6-01-40, Қаршида - 5-33-71.

Газета 1991 йил 21 мартдан чиқа бошлаган.
Сотувда эркин нархда.
Манзилимиз: 700165, Тошкент шаҳри, «Бухоро» (собиқ «Правда Востока») кўчаси, 24-уй.
Нашр кўрсаткичи: 133; 134
Газетага 1994 йил 14 январда Ўзбекистон Давлат Матбуот қўмитаси томонидан 5 рақамли гувоҳнома берилган. IBM компьютерида терилди ва саҳифаланди. Офсет усулида босилди. Бичими А-2. Ҳажми 2 босма табоқ.

«Шарқ» нашриёт—матбаа концерни босмахонаси. Корхона манзили: «Буюк Турон» кўчаси, 41—уй.
Босишга топшириш вақти — 21.00
Топширилди 22.30

Буюртма Г— 0508. Нусхаси — 15.088.
123456